

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ)
eep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eep@pspa.uoa.gr
Τηλ: 2103689535.

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 55, Οκτώβριος 2009.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Αννα Βαλλιανάτου «Η Συνθήκης της Λισαβόνας και η αναζήτηση πολιτικής βούλησης»	3
Επισκόπηση	4
Φάκελος: I. Συνθήκη της Λισαβόνας μετά το ιρλανδικό δημοψήφισμα II. Το μέλλον της διεύρυνσης.	9
Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε. - «Η εκπαίδευση με μια ματιά 2009: δείκτες του ΟΟΣΑ	20
Τύπος - Ελληνικός - Ξένος	25
Τεκμηρίωση - Δελτίο τύπου - Επισκόπηση Έρευνας. - Τεκμηρίωση.	26
Εκδηλώσεις	31

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία. Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Συνεργάζεται με τα Εργαστήρια Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων, Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και με το Κέντρο Πολιτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Επίσης, συνδέεται με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών και με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

- Τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο.
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού.
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.
- Την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Εκδότης (κ' Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου) : Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Αλεξία Αλεξανδροπούλου και Γιορίνα Μaráτση.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Άννα Βαλλιανάτου, Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Η Συνθήκης της Λισαβόνας και η αναζήτηση πολιτικής βούλησης»

Μετά από μια μακρά διαδικασία διαπραγματεύσεων και επικυρώσεων, φαίνεται ότι έφτασε η ώρα της εφαρμογής της Συνθήκης της Λισαβόνας. Η αδυναμία επικύρωσης της Συνταγματικής Συνθήκης και η μακροχρόνια (αλλά, όπως φαίνεται επιτυχής) διαδικασία επικύρωσης της Συνθήκης της Λισαβόνας είχε οδηγήσει την Ε.Ε. σε ένα θεσμικό τέλμα από το 2005 μέχρι τώρα. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ιδιαίτερα μετά και το δεύτερο πλήγμα που επέφερε στην πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης το αρνητικό αποτέλεσμα του Ιρλανδικού δημοψηφίσματος του 2008 (το πρώτο πλήγμα ήταν η απόρριψη της Συνταγματικής Συνθήκης από τις Γαλλία και Ολλανδία το 2005), επικράτησε ένα κλίμα διαίρεσης μεταξύ των κρατών μελών, με την ανάδειξη εθνικών ιδιαιτεροτήτων και διεκδικήσεων. Ακόμη και τώρα, η, κατ'ουσίαν, αντιευρωπαϊκή στάση του Προέδρου της Τσεχίας Vaclav Klaus στρέφει την προσοχή των πολιτών από το περιεχόμενο της Συνθήκης της Λισαβόνας στις υπερβολικές εθνικές διεκδικήσεις ενός κράτους μέλους και στον ευρωσκεπτικισμό. Βαθύτερη αιτία αυτής της κατάστασης (όπως έχει, κατ' επανάληψη, ειπωθεί) είναι η απουσία πολιτικής βούλησης από την πλευρά της πολιτικής ηγεσίας και η απουσία ενδιαφέροντος από την πλευρά των πολιτών, μετά την επίτευξη των δύο θεμελιωδών οραμάτων της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και της διεύρυνσης του 2004.

Παρ'όλ'αυτά, η κινητήριος δύναμη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ώθησε τη θεσμική μεταρρύθμιση. Οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις της Συνθήκης της Λισαβόνας διαθέτουν μεγάλη δυναμική. Αν και πρόκειται για μια τροποποιητική Συνθήκη που στερείται ενός μεγαλεπήβολου «περιτυλίγματος», η Συνθήκη της Λισαβόνας περιλαμβάνει τις σημαντικότερες καινοτομίες της Συνταγματικής Συνθήκης και μπορεί να καταστήσει την Ένωση (περισσότερο) αποτελεσματική και δημοκρατική. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Rauno Lipponen σε άρθρο του στους Financial Times (28/10/2009), η Συνθήκη της Λισαβόνας δίνει ουσιαστικά στην Ε.Ε. τη δυνατότητα να διαμορφώνει κοινές πολιτικές σε όλους τους τομείς και στους ευρωπαϊκούς θεσμούς τη δυνατότητα να λειτουργούν σύμφωνα με το πνεύμα της κοινοτικής μεθόδου. Η εκπροσώπηση της Ε.Ε. από τον νέο Ύπατο Εκπρόσωπο και όχι από τρεις διαφορετικούς φορείς (όπως συμβαίνει τώρα), η θεσμοθέτηση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης που θα επικουρεί το έργο του Ύπατου Εκπροσώπου, η επέκταση της χρήσης της συναπόφασης και της ειδικής πλειοψηφίας (με την εφαρμογή της σε τομείς πολιτικής, όπως το άσυλο, η παράνομη μετανάστευση και η αστυνομική συνεργασία) αλλά και οι ρυθμίσεις για τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής της Ε.Ε. αποτελούν ουσιαστικές θεσμικές μεταρρυθμίσεις που, εν δυνάμει, συμβάλλουν σε μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων.

Ωστόσο, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν η ουσιαστική επίδραση της Συνθήκης της Λισαβόνας στη λειτουργία της Ε.Ε. καθώς δεν μπορεί να προβλεφθεί πώς θα εφαρμοσθούν οι θεσμικές ρυθμίσεις της. Για παράδειγμα, ο ρόλος του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του νέου Ύπατου Εκπροσώπου θα υποβιβασθεί αν δεν αποφασίσει η ευρωπαϊκή élite να προσδώσει ιδιαίτερο βάρος σε αυτούς τους θεσμούς, προτείνοντας σε έμπειρους και χαρισματικούς πολιτικούς να αναλάβουν, ιδιαίτερα, την

πρώτη θητεία. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης δε θα επιτύχει το στόχο της αν εμπλακεί σε διαμάχες με τους άλλους ευρωπαϊκούς θεσμούς ενώ η δυνατότητα που δίνεται στα εθνικά κοινοβούλια να συμμετέχουν στην διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής στην Ε.Ε. θα υπονομευτεί αν δεν αποφασίσουν τα ίδια να αξιοποιήσουν τις ρυθμίσεις της νέας Συνθήκης. Η Συνθήκη της Λισαβόνας είναι η τελευταία μεγάλη Συνθήκη αυτής της γενιάς, καθώς θα χρειαστούν είκοσι χρόνια για να απορροφήσει η Ε.Ε. τις ρυθμίσεις της, ενώ δεν έχουν μείνει εκκρεμότητες που θα καθιστούσαν απαραίτητη μια νέα θεσμική μεταρρύθμιση στο προσεχές μέλλον. Για να αξιοποιηθεί, όμως, η δυναμική της πρέπει να αναζητηθεί πολιτική βούληση, απαραίτητη σε όλα τα εγχειρήματα -σταθμούς της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

«ΕΚΘΕΣΗ 2009 ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ»¹

Η ανακοίνωση και η «Εκθεση 2009 για τη βιωσιμότητα» η οποία τη συνοδεύει αξιολογούν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών στην ΕΕ λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της κρίσης.

Το περασμένο έτος, η δημοσιονομική πολιτική στην Ε.Ε. είχε επικεντρωθεί με επιτυχία στην επιτακτική ανάγκη να βγει η οικονομία από την ύφεση. Η λήψη μέτρων κατά διακριτική ευχέρεια και συναφή φορολογικά κίνητρα περιόρισαν την πτωτική τάση της οικονομικής δραστηριότητας και συνέβαλαν στην πρόσφατη βελτίωση. Ωστόσο, αυτό οδήγησε επίσης σε επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών που, εκτός από τις προβλεπόμενες δημογραφικές εξελίξεις λαμβανομένης υπόψη της γήρανσης των πληθυσμών, καθιστά τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών σημαντική πρόκληση, σύμφωνα με ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών

για την ανάκαμψη της οικονομίας». Οι κυβερνήσεις πρέπει να συνεχίσουν να στηρίζουν την οικονομία και να αποφεύγουν να καταπνίγουν την αναδυόμενη ανάκαμψη. Τώρα όμως ήρθε η στιγμή να αρχίσουν να καταρτίζουν στρατηγικές εξυγίανσης και να αξιολογήσουν με ποιο τρόπο η κρίση επηρέασε τις συνθήκες βιωσιμότητάς τους.

«Η αντιμετώπιση της πρόκλησης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών μας αποτελεί έναν από τους βασικούς καθοριστικούς παράγοντες της στρατηγικής μας για την έξοδο από την κρίση», δήλωσε ο Επίτροπος Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων της ΕΕ κ. Joaquín Almunia. «Πρέπει να συνεχίσουμε να στηρίζουμε την ανάκαμψη, αλλά σε ένα πλαίσιο σοβαρής επιδείνωσης των δημόσιων οικονομικών, τα μέτρα για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και τη στήριξη της ζήτησης μπορούν να αποφέρουν καρπούς μόνον εφόσον θεωρηθούν από τις αγορές και την κοινή γνώμη προσωρινά και συνεκτικά με την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Χαράσσοντας σαφείς στρατηγικές για την περίοδο που θα ακολουθήσει την κρίση, θα ενισχύσουμε

την αποτελεσματικότητα των μέτρων στήριξης βραχυπρόθεσμα και θα δημιουργήσουμε τις συνθήκες για μια βιώσιμη και ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη στο μέλλον».

Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών αποτελεί μέλημα για όλες τις χώρες της ΕΕ, αλλά σε πολύ διαφορετικό βαθμό σε κάθε κράτος μέλος. Βάσει μιας σειράς λεπτομερών δεικτών και αναλύσεων ευαισθησίας, η ανακοίνωση και η τεχνική έκθεση προβαίνουν σε γενική αξιολόγηση των κινδύνων βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών που αντιμετωπίζουν τα διάφορα κράτη μέλη. Οι αποκλίσεις βιωσιμότητας διευρύνθηκαν στις περισσότερες χώρες ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης, και πολλές χώρες συγκαταλέγονται τώρα στην κατηγορία υψηλότερου κινδύνου μακροπρόθεσμα.

Οι κυβερνήσεις της Ε.Ε. έχουν σημειώσει πρόοδο την τελευταία δεκαετία όσον αφορά την αντιμετώπιση της πρόκλησης της γήρανσης του πληθυσμού, ακολουθώντας τη στρατηγική που καθόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης το 2001. Το 2007 είχαν επιτύχει την καλύτερη συνολική δημοσιονομική θέση επί 30 έτη, με έλλειμμα ύψους 0,8% για την ΕΕ συνολικά. Το αποτέλεσμα αυτό έδωσε σε πολλά κράτη μέλη το απαιτούμενο περιθώριο ελιγμών για τη στήριξη των οικονομικών τους κατά τη διάρκεια της κρίσης. Τα επίπεδα απασχόλησης αυξήθηκαν και για ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων – ιδίως τους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζόμενους και τις γυναίκες – πέτυχαν τον στόχο που είχε καθοριστεί στη στρατηγική της Λισαβόνας. Οι μεταρρυθμίσεις των συντάξεων σε ορισμένες χώρες συνέβαλαν επίσης στη διατήρηση των συστημάτων συνταξιοδότησης για τις μελλοντικές

γενεές, καθιστώντας τα παράλληλα περισσότερο βιώσιμα.

Ενώ η κρίση έχει ανατρέψει μέρος της προόδου αυτής, η στρατηγική που βασίζεται σε τρεις άξονες, δηλαδή τη μείωση του ελλείμματος και του δημόσιου χρέους, τις αυξήσεις των ποσοστών απασχόλησης και τις μεταρρυθμίσεις των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, εξακολουθεί να ισχύει. Αλλά, ενώ αρχικά οι διαφορετικές αυτές συνιστώσες αποτελούσαν εναλλακτικές λύσεις από τις οποίες μπορούσαν να επιλέξουν οι χώρες, τώρα πλέον είναι απαραίτητα και τα τρία αυτά στοιχεία για τα περισσότερα κράτη της Ε.Ε.

Πρέπει σε κάθε περίπτωση να αποτρέψουμε να καταστεί η ανεργία μόνιμη. Για τον λόγο αυτό είναι ζωικής σημασίας να συνεχιστούν η ευελιξία με ασφάλεια στην απασχόληση καθώς και άλλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που συνέβαλαν στην αύξηση των ποσοστών απασχόλησης κατά το παρελθόν.

Είναι επίσης ανάγκη να αυξηθεί η πραγματική ηλικία συνταξιοδότησης ανάλογα με το αυξανόμενο προσδόκιμο επιβίωσης. Πολλές χώρες πρόκειται να λάβουν μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση. Οι άνθρωποι ζουν περισσότερο και με καλύτερη υγεία απ' ό,τι κατά το παρελθόν. Εάν οι σημερινές πολιτικές δεν αλλάξουν, ο μέσος όρος ηλικίας κατά την οποία οι εργαζόμενοι θα εξέρχονται από την αγορά εργασίας στην ΕΕ θα αυξηθεί μόνο κατά ένα έτος – από 62 στα 63 έτη – έως το 2060 (βλ. τις πραγματικές ηλικίες συνταξιοδότησης στη σελ. 60 της έκθεσης). Ωστόσο, το προσδόκιμο επιβίωσης στα 62 έτη αναμένεται να αυξηθεί κατά έξι έτη στη διάρκεια της ίδιας περιόδου, για να ανέλθει από 20,2 έτη σε 26,2.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής τονίζει επίσης την ανάγκη να

¹
http://ec.europa.eu/ellada/news/news/20091014_sustainability_el.htm

προβλεφθούν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της υγείας, ενώ είναι απαραίτητη η βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων οικονομικών για τη μείωση των μη παραγωγικών δαπανών και τη μεταφορά πόρων προς την παιδεία, την έρευνα και άλλους πολιτικούς στόχους (κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς, υγείας). Η δημοσιονομική εξυγίανση μέσω της συγκέντρωσης πρόσθετων εσόδων, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, πρέπει να λαμβάνει υπόψη κίνητρα, την αποτελεσματικότητα και την ανταγωνιστικότητα και να επικεντρώνεται στα μέτρα τα οποία προκαλούν τις λιγότερες στρεβλώσεις.

Η ανακοίνωση δείχνει ότι μια επιτυχής επεκτατική δημοσιονομική πολιτική για την αντιμετώπιση της ύφεσης δεν είναι ασυμβίβαστη με την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Οι δημοσιονομικές στρατηγικές εξόδου από την κρίση οι οποίες αποσκοπούν στην επίτευξη φιλόδοξων και ρεαλιστικών στόχων μεσοπρόθεσμα πρέπει να καταρτιστούν τώρα και να εφαρμοστούν συντονισμένα το συντομότερο δυνατό μόλις επιβεβαιωθεί η ανάκαμψη λαμβάνοντας υπόψη την ειδική κατάσταση κάθε χώρας. Για τη στήριξη των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων και την αύξηση της αξιοπιστίας της δημοσιονομικής προσαρμογής – που θα επεκταθεί αναπόφευκτα σε ορισμένα έτη – τα κράτη μέλη θα πρέπει ενδεχομένως να αναπτύξουν επίσης τα δικά τους δημοσιονομικά πλαίσια. Όσον αφορά το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους πρέπει να διαδραματίσει ιδιαίτερα κυρίαρχο και σαφή ρόλο στις διαδικασίες εποπτείας.

Η Ε.Ε. ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙ ΣΑΦΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΝΟΨΕΙ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΗΣ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ.

Στο επικείμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (29/10/2009), οι ευρωπαίοι ηγέτες καλούνται να αντιμετωπίσουν μια δοκιμασία της αξιοπιστίας της Ε.Ε. παγκοσμίως: πρέπει να επιβεβαιώσουν την οικονομική δέσμευσή τους αναφορικά με την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος. Η Σύνοδος λαμβάνει χώρα λίγες εβδομάδες πριν από τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης, όπου θα πρέπει να επιτευχθεί μια παγκόσμια συμφωνία για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μετά το 2012 – μετά, δηλαδή, τη λήξη της σημερινής Συμφωνίας του Κυότο. Σε εσωτερικό, όμως, επίπεδο, η Ε.Ε., ένας αυτοανακηρυσσόμενος περιβαλλοντικά ευαίσθητος φορέας σε παγκόσμιο επίπεδο, αγωνίζεται για την επίτευξη συμφωνίας, με τις συζητήσεις να φέρνουν σε σύγκρουση τα πλούσια με τα λιγότερο πλούσια κράτη μέλη, και τα κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης με τα κράτη της Δυτικής Ευρώπης.

Τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης δείχνουν ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες, στο σύνολό τους, θα πρέπει να πληρώσουν €100 δισ. ετησίως μέχρι το 2020 για την εφαρμογή των στρατηγικών περικοπής των αερίων του θερμοκηπίου- με το συνολικό επίπεδο της απαιτούμενης διεθνούς δημόσιας υποστήριξης να εκτιμάται στα €22- €50 δισ. ετησίως, μέχρι το 2020. Αλλά δεν υπάρχει καμία αναφορά στο ποσό που θα πρέπει να δώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο διεθνές κοινό ταμείο. Υπάρχει μια διαφορά τακτικής στις απόψεις των κυβερνήσεων σχετικά με το πότε θα πρέπει να αποκαλύψει η Ε.Ε. τις προθέσεις της. Ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο

(Η.Β.), η Δανία και η Ολλανδία θέλουν να ξεκαθαριστεί το συντομότερο το ύψος της χρηματοδότησης της Ε.Ε., η Γερμανία εμφανίζεται απρόθυμη να δώσει συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία όσο οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και οι άλλοι δρώντες σιωπούν.

Οι συζητήσεις για την αλλαγή του κλίματος έχουν διαιρέσει τα κράτη-μέλη σχετικά με το ποια θα είναι η οικονομική συνεισφορά του καθενός. Προτού επιλυθεί αυτό το ζήτημα, σύμφωνα με διπλωμάτες, η Ε.Ε. δε θα μπορεί να ανακοινώσει ένα συγκεκριμένο ποσό. Αυτή η διαίρεση αφορά στον καθορισμό του κριτηρίου που θα χρησιμοποιηθεί, αν, δηλαδή, θα είναι η κατανομή των οικονομικών επιβαρύνσεων, ο πλούτος ενός έθνους (ΑΕΠ) ή το πόσο ρυπαίνει ο καθένας. Αν το κριτήριο που θα χρησιμοποιηθεί θα βασίζεται στο ΑΕΠ και όχι στο πόσο ρυπαίνει το κάθε κράτος μέλος η οικονομική επιβάρυνση για την Ευρώπη θα είναι τρεις φορές ακριβότερη. Από την άλλη πλευρά, εάν το κριτήριο που θα χρησιμοποιηθεί βασίζεται στις εκπομπές αερίων, τότε οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης θα έπρεπε να καταβάλουν ένα μεγάλο ποσό. Μια ομάδα εννέα νέων κρατών μελών, με επικεφαλής την Πολωνία, δεν αποδέχεται αυτήν την επιλογή και, μέχρι στιγμής, ούτε και κάποια άλλη λύση που θα συνθέτει τα δύο κριτήρια.

Επίσης υπάρχει μια διαφωνία για το τί πρέπει να γίνει με τις πιστώσεις της ρύπανσης που προκύπτουν από τη διαφορά των εκπομπών σε σχέση με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του ισχύοντος πρωτοκόλλου του

Κυότο. Γνωστές ανεπίσημα, ως «θερμός αέρας» και επίσημα ως Καθορισμένες Ποσοστιαίες Μονάδες (Assigned Amount Units-AAUs), τα νέα κράτη μέλη κατέχουν περίπου 2 δισ. ποσοτικές μονάδες. «Τις θεωρούν διαπραγματεύσιμες», δήλωσε ένας διπλωμάτης της Ε.Ε., παραπέμποντας σε μελλοντικές χρηματοδοτικές δεσμεύσεις στον τομέα του περιβάλλοντος. Από την άλλη πλευρά, ορισμένες κυβερνήσεις θεωρούν ότι τα δάνεια αυτά θα πρέπει απλά να ξεχαστούν καθώς η Ευρώπη κοιτάζει μπροστά για να κάνει μια νέα ρύθμιση για την αλλαγή του κλίματος.

Το πώς αποφασίζει η Ε.Ε. να προχωρήσει στο θέμα των πιστώσεων παρακολουθείται από τη Ρωσία και την Ουκρανία, οι οποίες κατέχουν πολλές Καθορισμένες Ποσοστιαίες Μονάδες. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα δυσκολευθεί να προβεί σε συνολικές δημοσιονομικές δεσμεύσεις κατά τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης, αν δε συμφωνηθεί ένα παρόμοιο σύστημα για το εσωτερικό της. Επιπλέον, οι αναπτυσσόμενες χώρες, που δηλώνουν ότι αναγκάζονται να πληρώνουν για τη ρύπανση που προκαλείται από τις πλούσιες χώρες, αναζητούν ένα σαφές πολιτικό μήνυμα από την Ε.Ε. πριν από τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης σχετικά με το μέγεθος της χρηματοδότησής της. Σύμφωνα με σχόλιο του Euobserver, οι θέσεις της Ε.Ε. μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να είναι απολύτως σαφείς. Ο,τιδήποτε άλλο θα είναι επιζήμιο.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ψηφιακή βιβλιοθήκη της Ε.Ε.

Η ψηφιακή βιβλιοθήκη του βιβλιοπωλείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι γεγονός. Η σάρωση 12 εκατομμυρίων σελίδων ολοκληρώθηκε και περισσότερες από 110.000 εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις οποίες μπορούμε να βρούμε στην ψηφιακή βιβλιοθήκη του βιβλιοπωλείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διατίθενται δωρεάν. Η ψηφιακή βιβλιοθήκη, που εγκαινιάστηκε στην έκθεση βιβλίου της Φραγκφούρτης στις 16 Οκτωβρίου, προσφέρει όλα τα έργα που κυκλοφόρησαν ποτέ από την Υπηρεσία Εκδόσεων για λογαριασμό των θεσμικών και επικουρικών οργάνων και των άλλων οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1952 και μετά. Τα αρχεία αυτά αποτελούν πραγματικό θησαυρό της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς σε αυτά περιέχεται η ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Πρόκειται για μια ιδιαίτερη σημαντική πηγή πληροφόρησης για ακαδημαϊκούς, ερευνητές και γενικά κάθε ενδιαφερόμενο για την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Σύμφωνα με τον Leonard Orban, επίτροπο αρμόδιο για θέματα πολυγλωσσίας: «Η ψηφιακή βιβλιοθήκη απελευθερώνει την μνήμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το χαρτί με το οποίο ήταν δεσμευμένη από τις απαρχές

της Ένωσης. Τα εκατομμύρια σελίδων, στις οποίες έχει πλέον πρόσβαση ο καθένας μας στις 23 επίσημες γλώσσες, καταδεικνύουν τη διαρκή δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διαφυλάξει και να καλλιεργήσει την ιστορία της Ένωσης μέσα από τη γλωσσική της πολυμορφία.»

Βραβείο δημοσιογραφίας του ΕΚ

Το ετήσιο βραβείο δημοσιογραφίας του ΕΚ, που επιβραβεύει δημοσιογραφικό έργο που προωθεί την καλύτερη κατανόηση των ευρωπαϊκών θεσμών και πολιτικών, απονεμήθηκε από τον Πρόεδρο του ΕΚ. Το βραβείο απέσπασαν οι Ines Possemeyer (έντυπη δημοσιογραφία, Γερμανία), Szlanko Balint (διαδίκτυο, Ουγγαρία), Elke Sasser και Kristian Kahler (τηλεόραση, Γερμανία). «Χωρίς εσάς, τους δημοσιογράφους δεν μπορούμε να βελτιώσουμε τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν μπορούμε να ενημερώσουμε τους πολίτες μας και να τους φέρουμε πιο κοντά στην Ε.Ε.» δήλωσε ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Jerzy Buzek κατά την απονομή των βραβείων.

ΦΑΚΕΛΟΣ:

I. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΙΡΛΑΝΔΙΚΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ.

II. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ.

Στο παρόν τεύχος, ο φάκελος θα ασχοληθεί τόσο με την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, μετά το θετικό αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος στην Ιρλανδία, όσο και με το Μέλλον της διεύρυνσης, μετά τη δημοσίευση των εκθέσεων της Ε. Επιτροπής για τις υποψήφιες χώρες. Και τα δύο θέματα συνδέονται με δύο πτυχές του ίδιου ζητήματος: του Μέλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

I. Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΙΡΛΑΝΔΙΚΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Το θετικό αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος στην Ιρλανδία για την επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας καθώς και η υπογραφή της Συνθήκης από τον Πολωνό Πρόεδρο Lech Kaczynski ανοίγουν τον δρόμο για την εφαρμογή της.

Οι αλλαγές που επιφέρει η Συνθήκη της Λισαβόνας

Η Συνθήκη της Λισαβόνας παράλληλα με τις πολλές και σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό, πολιτικό και διαδικαστικό σκέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που επιφέρει, ταυτόχρονα επαναπροσδιορίζει τις σχέσεις των πολιτών της με αυτή. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν δέκα κύριες μεταρρυθμίσεις στη Συνθήκη, οι οποίες δικαιολογούν τη θέση σύμφωνα με την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση θα καταστεί πιο δημοκρατική και αποτελεσματική προς όφελος των ευρωπαίων πολιτών. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές είναι:

1. Εκλογή του προέδρου της Επιτροπής από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών και να συμβουλευεται πρώτα τους εκπροσώπους του Κοινοβουλίου.

2. Ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε νέους τομείς, όπως είναι η διαμόρφωση και η έγκριση του Προϋπολογισμού της Ένωσης, η ευρύτερη συμμετοχή στη διαδικασία αναθεώρησης των Συνθηκών, η γεωργική πολιτική, καθώς και η δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις.

3. Αύξηση του αριθμού των ευρωβουλευτών. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, οι ευρωβουλευτές θα ανέρχονται στους 751 (προσωρινά στους 754, καθώς με τη νέα συνθήκη η Γερμανία θα έχει τρεις λιγότερους ευρωβουλευτές, που όμως θα παραμείνουν στη θέση τους μέχρι το τέλος της παρούσας κοινοβουλευτικής περιόδου το 2014).

4. Νέες εξουσίες για τα εθνικά κοινοβούλια (αρχή της επικουρικότητας). Θα τεθεί σε εφαρμογή ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και οποιοδήποτε εθνικό κοινοβούλιο θεωρήσει ότι μια πρόταση δεν ενδείκνυται για κοινοτική δράση, θα έχει στη διάθεση του οκτώ εβδομάδες για να υποστηρίξει τη θέση του.

5. Ενίσχυση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο. Η ειδική πλειοψηφία είναι ο ένας από τους τρεις τρόπους ψηφοφορίας με τους οποίους λαμβάνει αποφάσεις το Συμβούλιο. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ο τρόπος αυτός ψηφοφορίας επεκτείνεται σε πολλούς νέους τομείς, ενώ επαναπροσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο

λειτουργεί. Από το 2014 και έπειτα, οι αποφάσεις του Συμβουλίου θα χρειάζονται το 55% των κρατών-μελών και το 65% του ευρωπαϊκού πληθυσμού.

6. Συναπόφαση σε περισσότερους τομείς. Η Συνθήκη αυξάνει τον αριθμό των τομέων στους οποίους το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συναποφασίζει με το Συμβούλιο των Υπουργών.

7. Εθελούσια αποχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Συνθήκη της Λισαβόνας αναγνωρίζει το δικαίωμα και περιέχει μηχανισμό για την εθελούσια αποχώρηση κράτους-μέλους από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

8. Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η Συνθήκη της Λισαβόνας αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που περιέχονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων τον οποίο καθιστά νομικά δεσμευτικό.

9. Πρωτοβουλία των πολιτών. Ένα εκατομμύριο υπογραφές πολιτών από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούν πλέον να αναγκάζουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί σε νομοθεσία για ένα συγκεκριμένο θέμα.

10. Δημιουργία δυο νέων κορυφαίων θέσεων. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας δημιουργείται η θέση του 'προέδρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης' καθώς και μια νέα θέση για τον επικεφαλής της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και της κοινής αμυντικής πολιτικής.

Η ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ

Μετά το θετικό αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος στην Ιρλανδία για την επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας, ο Πολωνός πρόεδρος Lech Kaczynski υπέγραψε τη Συνθήκη σε τελετή στη Βαρσοβία (10/10/2009). Σε δήλωσή του επεσήμανε ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δεν πρέπει να προχωρήσει πολύ και ότι υπέγραψε τη Συνθήκη της Λισαβόνας βασιζόμενος στη πίστη του ότι η Ε.Ε. θα δεχθεί στο μέλλον περισσότερα πρώην κομμουνιστικά κράτη. Αναφέρθηκε, πέραν από τις χώρες των Βαλκανίων, στην Ουκρανία και τη Γεωργία.

Προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία της επικύρωσης, θα πρέπει να εγκριθεί η Συνθήκη από το συνταγματικό δικαστήριο της Τσεχίας το οποίο θα εξετάσει τη συμβατότητά της με το εθνικό δίκαιο και, στη συνέχεια, να υπογραφεί από το Τσέχο Πρόεδρο Vaclav Klaus. Επισημαίνεται ότι ο Vaclav Klaus είχε απροσδόκητα ζητήσει να εξαιρεθεί η Τσεχία από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να υπογράψει τη Συνθήκη. Υπενθυμίζεται ότι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων περιλαμβάνει σε ενιαίο κείμενο το σύνολο των αστικών, πολιτικών, οικονομικών, και κοινωνικών δικαιωμάτων των Ευρωπαίων πολιτών, καθώς και όλων των προσώπων που ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα δικαιώματα αυτά κατανέμονται σε επτά κεφάλαια: Αξιοπρέπεια, Ελευθερίες, Ισότητα, Αλληλεγγύη, Δικαιώματα των Πολιτών, Δικαιοσύνη, Γενικές Διατάξεις. Ο Τσέχος Πρόεδρος είχε υποστηρίξει ότι ο Χάρτης θα εξέθετε την Τσεχική Δημοκρατία σε αξιώσεις ιδιοκτησίας από Γερμανούς που είχαν εκδιωχθεί από τη χώρα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μια εβδομάδα πριν από τη συνάντηση των ηγετών της Ε.Ε. (29/10/2009) στις Βρυξέλλες για τις άμεσες θεσμικές συνέπειες της εφαρμογής της Συνθήκης, ο Πρόεδρος της Τσεχίας Vaclav Klaus υποχώρησε και εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρόταση που υποβλήθηκε από τη Σουηδική Προεδρία της Ε.Ε. Ο Τσέχος Πρόεδρος φαίνεται να αρκείται σε μια απλή εγγύηση εκ μέρους της Ε.Ε. - όπως αυτή που δόθηκε στην Ιρλανδία- ότι η Συνθήκη δε θα

υπονομεύσει την ουδετερότητά και δε θα υπάρξουν περιουσιακές ή άλλες διεκδικήσεις. Σύμφωνα με δηλώσεις του, ο Vaclav Klaus αποφάσισε τελικά ότι ο αγώνας εναντίον της Συνθήκης της Λισαβόνας έχει χαθεί, λέγοντας ότι «Δε θεωρώ τη Συνθήκη της Λισαβόνας κάτι καλό για την ελευθερία της Ευρώπης ή της Τσεχίας. Όμως το τρένο έχει ήδη προχωρήσει πολύ, δεν γίνεται λοιπόν να το σταματήσουμε, όσο και αν το επιθυμούμε». Το Συνταγματικό δικαστήριο της Τσεχίας, αν και είχε προγραμματίσει να αποφασίσει για τη συμβατότητα της Συνθήκης στις 27 Οκτωβρίου, ανακοίνωσε ότι, τελικά, θα αποφασίσει στις 3 Νοεμβρίου, μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (29-30/10/2009), αφήνοντας την Ε.Ε. σε ένα κλίμα σχετικής αβεβαιότητας.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, ο νέος Ύπατος Εκπρόσωπος και ο μόνιμος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αποτελούν τις σημαντικότερες καινοτομίες της Συνθήκης της Λισαβόνας. Η συζήτηση για το ρόλο των νέων θεσμών έχει εντατικοποιηθεί, τη στιγμή μάλιστα που η αποστολή της παρούσας Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθώς και του Ύπατου Εκπροσώπου ολοκληρώνεται στο τέλος του Οκτωβρίου.

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης

Σύμφωνα με δημοσίευμα του Euobserver, ο νέος Ύπατος Εκπρόσωπος της Ε.Ε. θα έχει ευρύτατες εξουσίες για τη διεξαγωγή της εξωτερικής πολιτικής. Αυτό προκύπτει από την Έκθεση της Σουηδικής Προεδρίας που υποβλήθηκε στους πρέσβεις της Ε.Ε. στις 22 Οκτωβρίου και αποτελεί σύνθεση των διαβουλεύσεων της Σουηδικής Προεδρίας με τα άλλα 26 κράτη-μέλη της Ε.Ε. κατά τις τελευταίες εβδομάδες. Η θέση του Ύπατου Εκπροσώπου και η δημιουργία ενός νέου διπλωματικού σώματος ή μιας «Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης» θα θεσμοθετηθούν μετά την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας. Η Σουηδική Προεδρία προβλέπει ότι θα υπάρχει ένας «υπουργός» υπεύθυνος για ένα μοναδικό, "sui generis" θεσμό, ο οποίος θα διαθέτει ένα δικό του κομμάτι στον προϋπολογισμό της Ε.Ε., παράλληλα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τη Γραμματεία του Συμβουλίου. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος θα προτείνει πόσα χρήματα χρειάζεται κάθε χρόνο, θα εγκρίνει τις δαπάνες του, θα διορίζει το προσωπικό του και θα αναλαμβάνει την ευθύνη των υφισταμένων αντιπροσωπειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε ολόκληρο τον κόσμο. Ο νέος θεσμός θα διαχειρίζεται τις γενικές εξωτερικές σχέσεις καθώς και την ασφάλεια της Ε.Ε. και των αμυντικών προγραμμάτων, όπως είναι οι αστυνομικές αποστολές στη Βοσνία, το Κοσσυφοπέδιο, τη Γεωργία και το Αφγανιστάν ή τυχόν μελλοντικές επιχειρήσεις διατήρησης της ειρήνης, για παράδειγμα, στην Αφρική. Θα αναλάβει, επίσης, το Κέντρο Επιχειρήσεων στις Βρυξέλλες, έναν κόμβο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών-μελών. Το νέο διπλωματικό σώμα της Ε.Ε. δε θα είναι υπεύθυνο για το εμπόριο, την ανάπτυξη ή την πολιτική της διεύρυνσης, που παραμένουν στην αρμοδιότητα της Ε. Επιτροπής. Θα περιλαμβάνει, όμως, μονάδες που θα ασχολούνται με τις αναπτυσσόμενες χώρες και τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, οι οποίοι θα «έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων» για τα προγράμματα της Ε. Επιτροπής, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης. Ωστόσο, ο νέος φορέας εξωτερικής πολιτικής δε θα ενεργεί κατά τρόπο εντελώς αυτόνομο. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος θα προετοιμάζει τις πρωτοβουλίες εξωτερικής πολιτικής, αλλά οι αποφάσεις θα λαμβάνονται από τα κράτη

μέλη της Ε.Ε. σε διακυβερνητικό επίπεδο με την Επιτροπή να διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην «τεχνική εφαρμογή» των έργων. Οι πρεσβείες των κρατών μελών θα συνεχίσουν να παρέχουν διπλωματική και προξενική προστασία στους πολίτες της Ε.Ε. στο εξωτερικό. Τυχόν πρωτοβουλίες οι οποίες αφορούν Στο εμπόριο, τη διεύρυνση της Επιτροπής ή το αναπτυξιακό έργο θα προετοιμάζονται «από κοινού» από τον Ύπατο Εκπρόσωπο και τον αρμόδιο Επίτροπο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έχει ρόλο σε όλα αυτά. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος θα πρέπει να συμβουλευεται τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ / ΚΕΠΑΑ. Σύμφωνα με την έκθεση της Σουηδικής Προεδρίας, θα αναπτύσσονται στενές επαφές με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Όσον αφορά στο προσωπικό, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης θα απορροφήσει στελέχη από το τμήμα εξωτερικών υποθέσεων της Επιτροπής, από τους εμπειρογνώμονες του Συμβουλίου και από τους διπλωμάτες των Υπουργείων Εξωτερικών των κρατών μελών. Το ένα τρίτο των ανώτερων στελεχών θα προέρχεται από τα κράτη μέλη. Το προσωπικό θα προσλαμβάνεται με σεβασμό στη «γεωγραφική κατανομή» σε ολόκληρη την Ε.Ε. και στην «ισορροπία των φύλων. Θα μετατίθεται, εκ περιτροπής, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και, στη συνέχεια, θα επιστρέφει στις παλιές θέσεις εργασίας του, με τους διπλωμάτες των κρατών μελών της Ε.Ε. να γίνονται προσωρινά υπάλληλοι της Ε.Ε., με ίσες αμοιβές και προνόμια με τους συναδέλφους τους από τις Βρυξέλλες. Η έκθεση της Σουηδικής Προεδρίας υποδεικνύει ποιες παραμέτρους είναι διατεθειμένα τα κράτη μέλη να αποδεχθούν. Όμως, ο νέος Ύπατος Εκπρόσωπος μπορεί να διαμορφώσει την τελική πρότασή του για την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης μέχρι τον Απρίλιο του 2010. Ο νέος θεσμός θα πρέπει να λειτουργεί με «πλήρη ταχύτητα πλεύσης» από το 2012 και μετά και να υποβληθεί σε ενδελεχή αναθεώρηση το 2014. Τα μέλη του ΕΚ σπεύδουν να διαμορφώσουν τη θέση του Κοινοβουλίου για τη διπλωματική υπηρεσία, εξαιτίας του φόβου τους ότι τα κράτη μέλη θα δημιουργήσουν ένα φορέα που δε θα υπόκειται σε δημοκρατικό έλεγχο. Τα μέλη του ΕΚ προτιμούν η νέα υπηρεσία να συνδέεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να αποτελεί μέρος του συνολικού κοινοτικού προϋπολογισμού παρά να είναι μια ανεξάρτητη υπηρεσία που θα λογοδοτεί και θα χρηματοδοτείται από τις εθνικές κυβερνήσεις. Ένα σχέδιο έκθεσης σχετικά με το θέμα ψηφίστηκε στην ολομέλεια του ΕΚ στις 22 Οκτωβρίου το οποίο καλεί την Επιτροπή να κάνει χρήση του δικαιώματος ημι-βέτο που διαθέτει κατά τη διάρκεια της επίσημης απόφασης των κρατών μελών να θεσπίσουν την υπηρεσία. Τα μέλη του ΕΚ ζήτησαν η υπηρεσία να επανδρωθεί με βάση την «αξία, την εμπειρία και την αριστεία» και να διατηρηθεί μια ισορροπία από στελέχη της Ε. Επιτροπής, του Συμβουλίου και των εθνικών διπλωματικών υπηρεσιών.

Το θέμα αναμένεται να προκαλέσει ρήξη στις εθνικές κυβερνήσεις. Τα κράτη μέλη αντιλαμβάνονται με αργούς ρυθμούς τις συνέπειες της Συνθήκης της Λισαβόνας στην εξωτερική πολιτική και είναι απρόθυμα να αφήσουν το ΕΚ να υπαγορεύσει τους κανόνες λειτουργίας της διπλωματικής υπηρεσίας. Όπως επεσήμανε η υπουργός ευρωπαϊκών υποθέσεων της Σουηδίας Cecilia Malmström, η θεσμοθέτηση της υπηρεσίας ως μέρος της δομής της Επιτροπής δεν χαίρει υποστήριξης στο Συμβούλιο. Τα ζητήματα που τέθηκαν από τη δημιουργία μιας διπλωματικής υπηρεσίας αγγίζουν το θέμα της πολυετούς διαμάχης της Ένωσης, μεταξύ εκείνων που θέλουν η εξωτερική πολιτική της Ε.Ε. να είναι προϊόν διακυβερνητικής συνεργασίας και εκείνων που επιθυμούν μια

«κοινοτική» προσέγγιση στην εξωτερική πολιτική, με τη συμμετοχή της Επιτροπής και των ευρωβουλευτών.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Υποστηρίζεται ότι το περιεχόμενο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης αποτελεί μια από τις ασάφειες που προκλήθηκαν από τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Ένα άλλο ζήτημα είναι η ακριβής περιγραφή των καθηκόντων του προτεινόμενου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jose Manuel Barroso έχει συνταχθεί με τα μικρότερα κράτη μέλη στην προσπάθειά τους να περιορίσουν το ρόλο του προτεινόμενου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Σε ομιλία του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (7/10/2009) ο Jose Manuel Barroso κατέκρινε τα μέλη του ΕΚ για το ότι αποκαλούν το νέο υπό διαμόρφωση αξιωματούχο της Ε.Ε. Πρόεδρο της Ευρώπης. «Λυπάμαι, δε θα υπάρχει ένας Πρόεδρος της Ευρώπης. Θα υπάρχει, αν έχουμε τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε αυτό το σημείο, διότι μερικές φορές πιστεύω ότι οδηγούμαστε σε ορισμένα θεσμικά ολισθήματα. Η νέα θέση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έχει γίνει ένα από τα βασικά θέματα συζήτησης στις Βρυξέλλες τις τελευταίες ημέρες, καθώς οι εθνικές κυβερνήσεις μελετούν αν αυτή η θέση θα πρέπει να δοθεί σε μια γνωστή προσωπικότητα από μια μεγάλη χώρα ή σε μια πιο μετριοπαθή πολιτική προσωπικότητα. Η ακριβής αποστολή αυτού του θεσμού θα καθορισθεί από το πρώτο πρόσωπο που θα την αναλάβει. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ο Πρόεδρος θα προεδρεύει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο - και θα διευθύνει τις εργασίες του. Ένας ισχυρός πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα ανέτρεπε την ισορροπία εξουσίας στην Ε.Ε. και θα υποβίβαζε το ρόλο του Jose Manuel Barroso, ο οποίος συμμετέχει σε διεθνείς διασκέψεις εξ ονόματος της Ε.Ε. Ο πρόεδρος της Ε. Επιτροπής δεν έχει καμία επίσημη εξουσία στο διορισμό του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αλλά προειδοποίησε ότι η Ε. Επιτροπή δε θα αποδεχθεί ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να είναι ο Πρόεδρος της Ευρώπης».

Η Πολωνία έχει εκπονήσει ένα έγγραφο σχετικά με το ρόλο του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ενώ η υπουργός ευρωπαϊκών υποθέσεων της χώρας Mikołaj Dowgielewicz είχε αναφέρει στον EObserver ότι ο ρόλος του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα είναι περιορισμένος. Ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Γαλλία, έχουν δηλώσει ότι θέλουν να δημιουργήσουν ένα σημαντικό φορέα, ο οποίος θα μπορεί να ανοίγει τις πόρτες στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και την Κίνα και θα προσδώσει βαρύτητα στην Ε.Ε. Οι μικρότερες χώρες φοβούνται τη δημιουργία ενός ισχυρού θεσμού που θα διευθύνεται από τα μεγάλα κράτη μέλη. Το Βέλγιο, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο κυκλοφόρησαν ένα εμπιστευτικό υπόμνημα ζητώντας τη διατήρηση της «θεσμικής ισορροπίας» της Ένωσης. Το υπόμνημα κάνει επίσης έκκληση για «ένα πρόσωπο που θα έχει αποδείξει τη δέσμευσή του στο ευρωπαϊκό όραμα». Αυτό το υπόμνημα ερμηνεύεται ως μια κίνηση κατά του πρώην Βρετανού πρωθυπουργού Tony Blair, το όνομα του οποίου ακούγεται ως του βασικότερου υποψηφίου για τη θέση. Άλλα ονόματα που ακούγονται είναι αυτά του Jan-Peter Balkenende, του Jean-Claude Juncker και του Felipe Gonzalez

II. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ

Οι εκθέσεις της Ε. Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τις ετήσιες εκθέσεις της (14/10/2009) ανά χώρα και την ετήσια στρατηγική της για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην εν λόγω έκθεση επισημαίνεται η πρόοδος που σημείωσαν οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και η Τουρκία στην πορεία προς την ενταξιακή τους προοπτική. Επιπλέον, η Ε. Επιτροπή προχώρησε στην διατύπωση σύστασης για την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (πΓΔΜ). Παράλληλα, το 2010 θα υπάρξει, σύμφωνα με την Επιτροπή, απελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια (πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Μαυροβούνιο, Σερβία), γεγονός το οποίο θα αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό βήμα στη διαδικασία προσέγγισης της περιοχής με την Ένωση. Όπως επισημαίνεται, η βαθιά ύφεση, η οποία πλήττει τόσο την ίδια την Ε.Ε. όσο και τις ενδιαφερόμενες για ένταξη χώρες, καθώς και οι διμερείς διαφορές μεταξύ κρατών δεν θα πρέπει να αποτελέσουν τροχοπέδη στην διαδικασία της διεύρυνσης της Ε.Ε. Αντίθετα, η προοπτική προσχώρησης στην Ε.Ε. θα πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί ισχυρό κίνητρο για τις πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις και ταυτόχρονα να ενισχύει την ειρήνη και τη σταθερότητα.

Αναφορικά με την *πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας* η Επιτροπή θεωρεί ότι η χώρα πληροί τα πολιτικά κριτήρια που καθορίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993 και στο πλαίσιο της διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Επιπλέον, η σημαντική πρόοδος και η ικανοποιητική αντιμετώπιση των βασικών προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση από την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας οδήγησαν την Επιτροπή στην διατύπωση σύστασης για την έναρξη διαπραγματεύσεων. Η Ε. Επιτροπή ανακοίνωσε ότι η πΓΔΜ ήταν έτοιμη να αρχίσει συνομιλίες για την ένταξη, μια κίνηση που θα την έθετε στο ίδιο επίπεδο με την Κροατία και την Τουρκία όσον αφορά τις σχέσεις της Ε.Ε. Ο Επίτροπος της Ε.Ε. Olhi Rehn αρμόδιος για τη διεύρυνση, δήλωσε ότι η κυβέρνηση της πΓΔΜ θα έπρεπε να αντιμετωπίσει αυτήν την κίνηση ως μια ισχυρή ενθάρρυνση για την τελική διευθέτηση του θέματος της ονομασίας.

Σχετικά με την *Τουρκία* ο αρμόδιος για τη διεύρυνση Επίτροπος Olhi Rehn υποστήριξε ότι η Τουρκία έδωσε νέα ώθηση στις προσπάθειες της για πολιτική μεταρρύθμιση και τόνισε ότι η πρόοδος των διαπραγματεύσεων για την προσχώρησή της εξαρτάται από αυτή τη δυναμική, με κύρια πτυχή την παγίωση των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου. Επιπροσθέτως, εξέφρασε την ικανοποίηση του για τις πρόσφατες εξελίξεις στις σχέσεις της με την Αρμενία καθώς και με τους Κούρδους. Επισημαίνει, όμως, ότι τα προβλήματα με την Κύπρο σχετικά με τη μη εφαρμογή του πρωτοκόλλου παραμένουν.

Σύμφωνα με την Ε. Επιτροπή η *Κροατία* σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά στην εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης που καθορίστηκαν στις διαπραγματεύσεις προσχώρησης. Οι διαπραγματεύσεις άρχισαν και πάλι επισήμως μετά την πολιτική συμφωνία μεταξύ Σλοβενίας και Κροατίας για το ζήτημα των συνόρων. Εάν η Κροατία εκπληρώσει εγκαίρως όλα τα εκκρεμή κριτήρια αξιολόγησης, οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης μπορούν να ολοκληρωθούν κατά το επόμενο έτος.

Το *Μαυροβούνιο*, το Δεκέμβριο του 2008, καθώς και η *Αλβανία*, τον περασμένο Απρίλιο υπέβαλαν αίτηση προσχώρησης στην Ε.Ε. Οι δυο χώρες βρίσκονται εν αναμονή της έκδοσης γνώμης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η *Βοσνία-Ερζεγοβίνη* πρέπει επειγόντως να επισπεύσει τις βασικές μεταρρυθμίσεις και η ηγεσία της πρέπει να αποκτήσει κοινό όραμα όσον αφορά στη γενική κατεύθυνση της χώρας. Επίσης, πρέπει να επιδείξει πολιτική βούληση όσον αφορά στην εκπλήρωση των απαιτήσεων της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις προϋποθέσεις για το κλείσιμο του γραφείου του Ανώτατου Εκπροσώπου.

Η *Σερβία* απέδειξε, σύμφωνα με την Ε. Επιτροπή, τη βούλησή της να προσεγγίσει περισσότερο την Ευρωπαϊκή Ένωση με την εφαρμογή των διατάξεων της ενδιάμεσης συμφωνίας με την Ε.Ε. και την πραγματοποίηση σημαντικών μεταρρυθμίσεων. Ωστόσο, πρέπει να επιδείξει μια πιο εποικοδομητική στάση στα θέματα που έχουν σχέση με το Κοσσυφοπέδιο.

Όσον αφορά στο *Κοσσυφοπέδιο* η Επιτροπή σε ξεχωριστό έγγραφο προτείνει να φέρει τους πολίτες του πιο κοντά στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του διαλόγου για τις θεωρήσεις με την προοπτική της ενδεχόμενης απελευθέρωσής τους. Η Επιτροπή προτείνει επίσης να διευρυνθεί το προτιμησιακό εμπορικό καθεστώς που ισχύει σήμερα για το Κοσσυφοπέδιο.

Αναζητώντας τη δυναμική της διεύρυνσης

Ακόμη, όμως, και αν η Ε.Ε. προσπαθεί να δεσμεύσει όλες τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και την Τουρκία, μέσω πολιτικών και οικονομικών δεσμών και της υπόσχεσης της ενδεχόμενης ένταξης, υπάρχουν συνεχείς αμφιβολίες για το αν η Ένωση έχει την πολιτική διάθεση να οδηγηθεί σε ένα άλλο μεγάλο γύρο διεύρυνσης. Εκτός από την Κροατία, η ένταξη της οποίας υποστηρίζεται έντονα από τη Γερμανία και είναι σχεδόν εξασφαλισμένη, η ένταξη των υπολοίπων χωρών παραμένουν αμφίβολες. Σύμφωνα με δηλώσεις του Ευρωπαίου Επίτροπου αρμόδιου για τη διεύρυνση Olhi Rehn, είναι σημαντικό να μη θεωρήσουμε τη διεύρυνση ως αποδιοπομπαίο τράγο για ορισμένα «κακά» που δεν προκλήθηκαν από αυτήν, προσθέτοντας ότι η τρέχουσα οικονομική κρίση δεν έγινε στους δρόμους του Βελιγραδίου, αλλά μάλλον στη Wall Street.

Στην έκθεση της Ε. Επιτροπής επισημαίνεται ότι η πρόοδος είναι αργή στην *Τουρκία*. Αυτό οφείλεται στην έλλειψη ενθουσιασμού από την πλευρά αρκετών κρατών μελών για την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. και στον αργό ρυθμό της εσωτερικής μεταρρύθμισης. Από την άλλη πλευρά, η Ε. Επιτροπή επεσήμανε ότι η Τουρκία μπορεί να προσφέρει πολλά στην Ε.Ε. στον τομέα της ενεργειακής ασφάλειας, τονίζοντας τη σημασία της χώρας για «τον ενεργειακό εφοδιασμό» και «για την προώθηση του διαλόγου των πολιτισμών». Η ανησυχία που εξέφρασε η Ε. Επιτροπή για την κατάσταση της ελευθερίας έκφρασης στην Τουρκία είχε ως αφορμή το πρόστιμο των €2.2 δισ. που επιβλήθηκε στον όμιλο Dogan Yayin, τη μεγαλύτερη εταιρεία μέσων μαζικής ενημέρωσης της χώρας. Η απάντηση της Τουρκίας είναι ότι αυτό το ζήτημα δεν αφορά την Ευρώπη. Σύμφωνα με τον επικεφαλής των διαπραγματεύσεων της Τουρκίας Egemen Bagis, το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην ομίλου Dogan αφορά μόνο το Τουρκικό δικαστικό σύστημα. Σύμφωνα, όμως, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το πρόστιμο που επιβλήθηκε μπορεί να αποτελεί ένα δείγμα πολιτικής ανάμειξης στον τύπο, καθώς στις δημοσιεύσεις των εντύπων του ομίλου εμφανίζονται και άρθρα που δίνουν έμφαση σε σκάνδαλο διαφθοράς στο πλαίσιο του κυβερνώντος κόμματος. Τα υψηλά πρόστιμα που

επιβάλλονται πιθανόν επηρεάζουν την οικονομική βιωσιμότητα του ομίλου και, κατά συνέπεια, επηρεάζουν την ελευθεροτυπία.

Αναφορικά με τη **Βοσνία**, ο Olhi Rehn αναφέρθηκε στο τελεσίγραφο που έδωσαν Ε.Ε. και ΗΠΑ στη χώρα για την επίλυση των εσωτερικών της προβλημάτων μεταξύ Βόσνιων, Κροατών και Σέρβων. Χαρακτηρίζοντας τη χώρα «υψίστης σημασίας για την περιοχή και για την Ευρωπαϊκή Ένωση», ο Olhi Rehn δήλωσε ότι η Βοσνία και Ερζεγοβίνη θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο αποστολής μιας αίτησης ένταξης στην Ε.Ε. μόνο όταν θα μπορεί να σταθεί στα πόδια της. Κανένα «οιονεί» προτεκτοράτο δεν μπορεί να ενταχθεί στην Ε.Ε. δήλωσε, διευκρινίζοντας ότι το Γραφείο του Ανώτατου Εκπροσώπου θα έπρεπε πρώτα να κλείσει. Επισημαίνεται ότι η θέση του Ανώτατου Εκπροσώπου είναι τμήμα της ειρηνευτικής συμφωνίας που τερμάτισε τον πόλεμο του 1992-1995 στη χώρα, και μπορεί να κλείσει μόνο μετά από μια θετική διεθνή αξιολόγηση.

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου αναφέρονται στο δεύτερο δημοψήφισμα για τη Συνθήκη της Λισαβόνας στην Ιρλανδία. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στη Τσεχία, η οποία είναι η μοναδική χώρα που δεν έχει επικυρώσει ακόμα τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Επίσης αναφέρεται ότι η υπερψήφιση της Συνθήκης της Λισαβόνας αποτελεί πραγματική ευκαιρία για την Ευρώπη και το Ηνωμένο Βασίλειο για τις προσεχείς δεκαετίες. Καθώς η οικονομική και πολιτική δύναμη κινείται προς Ανατολάς, είναι υπαρκτός ο κίνδυνος να δημιουργηθεί ο «κόσμος των G2», όπου ΗΠΑ και Κίνα θα λαμβάνουν τις μεγάλες αποφάσεις για την οικονομία, τις κλιματικές αλλαγές ή τα πυρηνικά όπλα. Σύμφωνα με τον αγγλικό τύπο θα ήταν προτιμότερο να δημιουργήσουμε ένα κόσμο, όπου Ευρώπη και Ηνωμένο Βασίλειο θα ασκούν ηγετικό ρόλο.

Αναφορικά με την υποψηφιότητα του Tony Blair για τη θέση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, σύμφωνα με άρθρο του Charles Grant στους Financial Times, αυτή η υποψηφιότητα έχει πολλά θετικά σημεία. Σε σχέση με τα άλλα ονόματα που ακούγονται για αυτή τη θέση, ο Tony Blair υπερέχει σε διεθνές κύρος. Ακόμη και σε σχέση με τον Felipe González, έναν ακόμη υποψήφιο με κύρος, η υποψηφιότητα του Tony Blair υπερέχει λόγω της άπταιστης γνώσης της αγγλικής γλώσσας αλλά και επειδή έχει ήδη επιλεγεί ο José Manuel Barroso ως πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ένας πολιτικός από την Ιβηρική χερσόνησο. Στις αρνητικές πλευρές της υποψηφιότητας του Tony Blair συγκαταλέγεται η ύπαρξη φανατικών εχθρών σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες μετά τη στάση του στον πόλεμο του Ιράκ και της φιλίας του με τον πρώην Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών. Επιπλέον, οι φεντεραλιστές ανά την Ευρώπη δεν τον υποστηρίζουν μετά τη μη τήρηση της υπόσχεσης του ότι θα έβαζε τη χώρα του στην ευρωζώνη, κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργίας του, ενώ άλλοι αντιτίθενται με τον οικονομικό του φιλελευθερισμό. Σύμφωνα, όμως, με τον επικεφαλής του CER, υπάρχουν τέσσερα βασικά επιχειρήματα υπέρ της υποψηφιότητας του Tony Blair. Καταρχήν πρόκειται για έναν επιτυχημένο πολιτικό, ο οποίος πέτυχε μια ειρηνευτική συμφωνία στη Βόρεια Ιρλανδία και (μαζί με τον Jacques Chirac) επινόησε την αμυντική πολιτική της Ε.Ε. Δεύτερον, ο Tony Blair είναι σε θέση να προσδώσει αξιοπιστία στο ρόλο της Ε.Ε. σε άλλες περιοχές του κόσμου. Επισημαίνεται ότι όταν μικρές χώρες της Ε.Ε.

αντιπροσωπεύουν την Ε.Ε. στο εξωτερικό οι τρίτες χώρες, δεν τις λαμβάνουν, συχνά, σοβαρά υπόψη τους. Ο Charles Grant αναφέρθηκε στη δήλωση Ινδού αξιωματούχου «Αν θέλετε να σεβόμαστε τον Πρόεδρο της Ε.Ε., διαλέξτε κάποιον που θα έχουμε ακούσει, όπως τον Tony Blair, την Angela Merkel ή τον Nicolas Sarkozy. Αν διαλέξετε τον Πρόεδρο του Λουξεμβούργου, μπορεί να μη βρούμε χρόνο για να τον συναντήσουμε». Τρίτον, ο Tony Blair «πουλάει» και διαθέτει επικοινωνιακές ικανότητες, γεγονός που θα βοηθήσει την Ε.Ε. να προωθήσει το μήνυμά της σχετικά με την αποστολή της, παντού, εντός και εκτός Ε.Ε. Τέλος, θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τους Συντηρητικούς, οι οποίοι είναι πιθανόν να διαμορφώσουν κυβέρνηση στα μέσα του 2010. Αν και οι Συντηρητικοί δεν έχουν ακόμη καθορίσει τις πολιτικές τους απέναντι στην Ε.Ε., μπορεί να προσπαθήσουν να εξαιρεθούν από ορισμένα μέρη της Συνθήκης της Λισαβόνας. Υποστηρίζεται ότι ο Πρόεδρος της Ε.Ε. θα πρέπει να εργαστεί με τον Πρόεδρο της Ε. Επιτροπής και με τον Ύπατο Εκπρόσωπο για την εξωτερική πολιτική. Ο Tony Blair θα πρέπει να είναι αρκετά μετριοπαθής ώστε να μην προκαλεί φόβο για αυτοκρατορικές πολιτικές αλλά και αρκετά ισχυρός για να έχει ένα ηγεμονικό προφίλ, να συνδράμει στην οικοδόμηση συναίνεσης και, όταν χρειάζεται, να συγκρούεται. Ο Charles Grant συμπληρώνει ότι ο Tony Blair είναι μια ριψοκίνδυνη επιλογή, η οποία μπορεί να εμπνεύσει την Ε.Ε. να επικεντρωθεί από στείρες θεσμικές συζητήσεις σε παγκόσμιες προκλήσεις, όπως είναι οι κλιματικές αλλαγές, η ενεργειακή ασφάλεια και η διάδοση των πυρηνικών όπλων.

Τέλος, σύμφωνα με δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου, ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδει η Σουηδική Προεδρία της Ε.Ε. στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας. Επισημαίνεται ότι ο Δεκέμβριος του 2009 θα είναι καθοριστικός μήνας, λόγω της αξιολόγησης της χώρας που αναμένεται από την Ε. Επιτροπή. Ωστόσο, οι διαπραγματεύσεις προχωρούν με εξαιρετικά αργούς ρυθμούς λόγω αντίθεσης Γαλλίας και Γερμανίας στην πλήρη ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τον αγγλικό τύπο, σχεδόν κανείς δεν επιθυμεί αυτή τη στιγμή τον εκτροχιασμό των ευρωτουρκικών σχέσεων.

- Barber T, "EU pushes Czechs for Lisbon approval", 4/10/2009, Financial Times.
- Barber T, "EU leaders brush off Czech threat to Lisbon", 7/10/2009, Financial Times.
- Barber T, "Klaus opposition to Lisbon ignored", 8/10/2009, Financial Times.
- Grant C., "Blair would be a good choice for Europe", Financial Times, 7/10/2009
- "Czechs hold key to Lisbon treaty", 1 /10/2009, Financial Times.
- Stephens P, "Europe loses its Lisbon hiding place", 1/10/2009, Financial Times.
- "Dark clouds gather for Lisbon treaty", 1/10/2009, Financial Times.
- "Irish likely to back Lisbon Treaty says poll", 1/10/2009, Financial Times.
- Marsh P, "Turkey's biggest group warns on EU talks", 26/10/2009, Financial Times.
- Stephens P, "Turkey turns east as Europe clings to past", 22/10/2009, Financial Times.
- Time for Europe to move on", 2/10/2009, The Independent
- Lopatka J, "Czech leader Klaus happy with EU treaty proposal", 23/10/2009, The Independent.
- "Irish voters back EU reform treaty", 3/10/2009, The Independent.
- McKittrick D, "Major Irish parties united in hoping for a Yes vote to Lisbon", 3/10/2009, The Independent
- "Irish voters back EU reform treaty", 3/10/2009, The Independent.

- “Irish likely to back Lisbon Treaty says poll”, 1/10/2009, Financial Times.

Γαλλικός τύπος

Το δημοψήφισμα στην Ιρλανδία για τη Συνθήκη της Λισαβόνας απασχόλησε και πάλι το γαλλικό τύπο. Επισημαίνεται ότι οι Ιρλανδοί πάντα ψηφίζουν δύο φορές: τη μια φορά για να πουν «όχι» και την άλλη για να πουν «ναι» (Συνθήκη της Νίκαιας, και Συνθήκη της Λισαβόνας). Σύμφωνα με το γαλλικό τύπο, οι Ιρλανδοί, οι οποίοι απολάμβαναν τις πρωμοδοτήσεις της Ένωσης, συνειδητοποίησαν ότι Ε.Ε., αν και δεν είναι πολιτική δύναμη, παραμένει ένα «ταμείο αποζημιώσεων». Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στο πρόβλημα που προέκυψε με τον ευρωσκεπτικιστή Πρόεδρο της Τσεχίας Vaclav Klaus, ο οποίος είχε ζητήσει παρέκκλιση από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ώστε να συμφωνήσει να υπογράψει τη Συνθήκη πριν από το τέλος του έτους. Σύμφωνα με δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, ο φόβος του Τσέχου Προέδρου αποτελεί ένα δημαγωγικό ελιγμό της τελευταίας στιγμής εναντίον της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Ένα ακόμα θέμα που απασχόλησε το γαλλικό τύπο ήταν η επίσκεψη του Τούρκου Προέδρου, Abdullah Gül, με αφορμή τα εγκαίνια (8/10/2009) της έκθεσης «Από το Βυζάντιο στην Κωνσταντινούπολη» στο Grand Palais, με τον Nicolas Sarkozy, με φόντο τις τεταμένες σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών. Επισημαίνεται ότι, η έκθεση αυτή, ενδεχομένως να αποτελεί μια ευκαιρία να ανακαλύψουν οι Γάλλοι μέσω δεκάδων πολιτιστικών εκδηλώσεων, το πραγματικό πρόσωπο της Τουρκίας. Για τον Abdulah Gül, η διαδικασία των διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε. είναι ξεχωριστή από την τελική απόφαση για την ένταξη. Σε συνέντευξη του στη “Le Figaro”, ο Abdullah Gül υποστήριξε ότι τον ενδιαφέρει να αναπτυχθούν οι διμερείς σχέσεις Γαλλίας - Τουρκίας, επισημαίνοντας ότι η Τουρκία είναι ο δωδέκατος πελάτης της Γαλλίας και ο δέκατος έκτος προμηθευτής τους, με τις εξαγωγές της Γαλλίας να είναι περισσότερες στην Τουρκία παρά στην Ιαπωνία. Όμως, για τη γαλλική διάνοηση η Τουρκία είναι ένα προβληματικό μοντέλο. Είναι μια μουσουλμανική χώρα, ένα κοσμικό και δημοκρατικό καθεστώς, όπου την κοσμικότητα της εγγύεται ο στρατός, και που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει την πίεση του Ισλάμ. Για τον Abdulah Gül η Τουρκία είναι μια κοσμική χώρα που σέβεται το κράτος δικαίου. Αναφορικά με το στρατό υποστηρίζει ότι: «αυτός ο αναπόφευκτος ρόλος, ακόμη και χρήσιμος για το στρατό αποδυναμώνει τη δημοκρατία, και τραβάει μακριά την Τουρκία και το σύστημα των Δυτικών...». Αναφέρεται ότι ορισμένοι Γάλλοι διανοούμενοι επικαλούνται αυτό το μοντέλο για να δικαιολογήσουν την αντίθεσή τους στην ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. Για άλλους, η προσχώρηση αυτή είναι αναγκαία για να καλυφθεί το δημοκρατικό έλλειμμα στη χώρα. Στο ερώτημα της “Le Figaro” για τις σχέσεις Τουρκίας-Αρμενίας ο Abdullah Gül επεσήμανε ότι «εάν σκέφτονταν τις έχθρες του παρελθόντος, Γαλλία και Γερμανία δεν θα ήταν σύμμαχοι σήμερα». Σύμφωνα με το γαλλικό τύπο, η συζήτηση για την ένταξη της Τουρκίας υπήρξε θύμα της λεγόμενης «κόπωσης της διεύρυνσης» («fatigue de l'élargissement»), και καταλήγει να είναι παραπλανητική με την Τουρκία να αντιμετωπίζεται ως επιβάρυνση. Υποστηρίζεται ότι η στάση της Γαλλίας απέναντι στην Τουρκία κυριαρχείται από ισλαμοφοβία.

- Les Vingt-Sept haussent le ton face au President Tcheque Vaclav Klau, Le Monde, 14/10/2009.

- L'Europe: Des chasseurs de primes, Le Monde, 16/10/2009.
- Traite de Lisbonne les Tcheques s'obstinent, Le Monde, 09/10/2009.
- La Pologne ratifie le Traite de Lisbonne, 11/10/2009.
- Abdullah Gül c'est à la Turquie de se transformer, Le Figaro, 07/10/2009.
- Islam et la politique en Turquie une coexistence qui evolue, Le Monde, 14/10/2009.
- Turquie: ouvrir la porte!, Le Monde, 12/10/2009.
- Accepter l'autre de l'Europe, Le Monde, 12/10/2009.

Γερμανικός τύπος

Το ιρλανδικό δημοψήφισμα αποτέλεσε καθ' όλη τη διάρκεια του Οκτωβρίου πρόσφορο έδαφος για συζητήσεις, σχόλια και γνώμες, κάτι που προκύπτει από την εκτεταμένη αναφορά του γερμανικού τύπου στο θέμα αυτό. Η επισκόπηση που ακολουθεί επικεντρώνεται σε δύο σημεία: πρώτον, στη συζήτηση για το ιρλανδικό δημοψήφισμα και δεύτερον, στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Τουρκία, η οποία απασχόλησε τις εφημερίδες από τα μέσα του τρέχοντος μήνα.

Λίγο πριν το δημοψήφισμα ο γερμανικός τύπος, παρακολουθώντας με «ανήσυχο βλέμμα» την κατάσταση, αγωνιά για το τι τελικά θα ψηφίσει η Ιρλανδία. Το τι ακολούθησε διαπιστώνεται σε μία πληθώρα άρθρων που χαρακτηρίζουν το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος ως «θεαματικό», θεωρώντας το ως ένα σημαντικότερο βήμα για τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Τίτλοι, όπως: «Οι Ιρλανδοί λένε ναι στη Συνθήκη της Λισαβόνας», «Ένα ξεκάθαρο ναι από την Ιρλανδία προς την Ε.Ε.», «Η πίεση προς Τσεχία και Πολωνία αυξάνεται», αποτυπώνουν αρχικώς μία αισιοδοξία ότι η Ιρλανδία στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα, κυρίως προς τις χώρες εκείνες που κρατούν μία ευρωσκεπτικιστική στάση. Η εικόνα που προβάλλεται λίγες μέρες μετά είναι κάπως πιο περίπλοκη και αυτό διότι, παρά την έκδηλη αισιοδοξία, αρχίζουν να εκφράζονται ανησυχίες για τα εμπόδια που θα πρέπει να ξεπεραστούν σε Πολωνία και Τσεχία. Συγκεκριμένα, οι δηλώσεις του Προέδρου της Τσεχίας, Vaclav Klaus, τροφοδοτούν ποικίλα σχόλια. Ο γερμανικός τύπος εμφανίζεται επικριτικός, παρουσιάζοντας τον Τσέχο Πρόεδρο ως «ένα μίγμα αντίρρησης και τρέλας».

Γενικότερα, οι γερμανοί αρθρογράφοι διαπιστώνουν ότι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος αυτή την περίοδο δεν βρίσκονται όσοι ασκούν την κρλώς νοούμενη κριτική στην ΕΕ, αλλά όσοι είναι πολέμιοι της, υπαινισσόμενοι ότι η στάση του Klaus θα έπρεπε να αποτελεί θέμα δευτερευούσης σημασίας. Οι διπλωματικοί χειρισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρίνονται ως επιτυχημένοι, καθώς πιστεύεται ότι μέσω της μη πρόκλησης ο Τσέχος Πρόεδρος θα απολέσει κάθε υποστήριξη. Έτσι λοιπόν, επιβεβαιώνεται η άποψη αυτή κι η υποχώρηση των αντιρρήσεων του Vaclav Klaus προβάλλεται ως μία ιδιαίτερα θετική εξέλιξη, αν και όχι τόσο αναπάντεχη.

Το επόμενο θέμα που απασχόλησε τον γερμανικό τύπο είναι η έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Τουρκία. Μερίδα γερμανικών άρθρων χαρακτηρίζονται από μία «αυστηρή» στάση απέναντι στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, αναφέροντας ότι: «Σήμερα η Τουρκία βρίσκεται ακόμα πιο μακριά από την ένταξη» και επισημαίνοντας κυρίως τα «ελλείμματα» της χώρας σε σχέση με την ελευθερία του τύπου, τις μειονότητες και τη θρησκευτική ελευθερία. Δε λείπουν και οι λιγότερο απαισιόδοξες απόψεις γερμανών αρθρογράφων, οι οποίοι τονίζουν ότι παρά την ανετοιμότητά της για πλήρη ένταξη, η Τουρκία διαθέτει αξιοσημείωτες προοπτικές ανάπτυξης στο άμεσο μέλλον. Κοινό σημείο είναι οι τεράστιες προσπάθειες που θα

πρέπει να καταβάλλει η Τουρκία και η πεποίθηση ότι η χώρα διέρχεται μία ιστορική περίοδο ανασχηματισμού (με την εξομάλυνση των σχέσεων με την Αρμενία να αποτελεί ένα θετικό βήμα). Σε κάθε περίπτωση μία προνομιακή εταιρική σχέση παρουσιάζεται ως η πλέον ρεαλιστική πρόταση.

Συμπερασματικά, από τη μελέτη του γερμανικού τύπου διαπιστώνεται ότι πρόκειται για μία περίοδο προβληματισμού που κάθε άλλο παρά αδιάφορη αφήνει τη Γερμανία, η οποία και μέσα από τη σκοπιά του τύπου, εκδηλώνει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις Ευρωπαϊκές εξελίξεις.

- "Iren sagen Ja zum Lissabon Vertrag", Frankfurter Allgemeine Zeitung, 3/10/2009
- Dietrich Alexander, "Klares "Yes" aus Irland für die EU", Die Welt, 4/10/2009
- Michael Miersch, "Václav Klaus demontiert sich mehr und mehr selbst", Die Welt, 8/10/2009
- Hans-Jörg Schmidt, "Tschechiens Präsident erpresst Europa", Die Welt, 10/10/2009
- B. Kalnoky und C. B. Schiltz, "Türkei sucht nach Alternativen zu Europa", Die Welt, 14/10/2009
- Kai Strittmatter, "Der lange Weg der Türkei", Sueddeutsche Zeitung, 14/10/2009
- Hans-Jörg Schmidt, "Klaus gibt seinen Widerstand gegen EU-Vertrag auf", Die Welt, 17/10/2009

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών).

Επιλογή από ευρύτερο κείμενο από το τριμηνιαίο δελτίο που παραδόθηκε το Σεπτέμβριο του 2009). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κουτσιαράς.

«Η εκπαίδευση με μια ματιά 2009: δείκτες του ΟΟΣΑ»², Σεπτέμβριος 2009

Η έκθεση έχει συγκεντρώσει πληθώρα στατιστικών στοιχείων από το χώρο της εκπαίδευσης, εξετάζοντας και τον τρόπο επέκτασης των εκπαιδευτικών συστημάτων.

Σύμφωνα με τα ευρήματα, οι τελειόφοιτοι πανεπιστημίου το 2007 είναι, σχεδόν, διπλάσιοι σε σύγκριση με τα μέσα της δεκαετίας του 1990. Κατά τη διάρκεια της οικονομικής ύφεσης, όπου οι πόροι είναι περιορισμένοι, αλλά η ανάγκη επένδυσης σε ανθρώπινο κεφάλαιο παραμένει υψηλή, η έκδοση του 2009 επικεντρώνεται στις εκπαιδευτικές διαδικασίες, τη χρηματοδότηση και τα στοιχεία που προκαθορίζουν αν τα εκπαιδευτικά συστήματα είναι αντάξια του κόστους τους.

Ο ΟΟΣΑ διαπιστώνει πως κατά την τελευταία δεκαετία επεκτείνονται με ταχύ ρυθμό οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμός των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση πέραν της υποχρεωτικής έχει αυξηθεί σημαντικά και αφορά πλέον τη συντριπτική πλειονότητα των νέων. Η επέκταση αυτή μάλιστα διατηρεί τη δυναμική της, καθώς η σχεδόν καθολική συμμετοχή στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνοδεύεται από μία διαρκώς διευρυνόμενη εγγραφή σε ιδρύματα της

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το 2007, το ένα τρίτο των ατόμων ηλικίας μεταξύ 25 και 34 ετών αποφοίτησε από την τριτοβάθμια βαθμίδα, ενώ σε ορισμένες χώρες (Καναδάς, Ιαπωνία, Κορέα), το αντίστοιχο ποσοστό ξεπέρασε το 50%. Η έκθεση ποσοτικοποιεί αυτήν την επέκταση βάσει των ποσοστών εγγραφής σε διάφορες ηλικίες, των ετών φοίτησης, των επιδόσεων και των ποσοστών αποφοιτήσεων του ενήλικου πληθυσμού. Σύμφωνα με καθένα από τα ανωτέρω κριτήρια, οι χώρες διαφέρουν πολύ ως προς το βαθμό επέκτασης της εκπαίδευσης.

Το ποσοστό εγγραφών για τα άτομα ηλικίας 15-19 ετών στις χώρες ΟΟΣΑ είναι 81%, ήτοι 8 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο εν συγκρίσει με το 1995. Παρά το γεγονός ότι σε πολλές χώρες, όπου η εγγραφή στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ήταν ήδη σχεδόν καθολική από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, δεν έχει σημειωθεί σημαντική αλλαγή, σε χώρες όπως η Τσεχία, η Ελλάδα, η Ουγγαρία, η Ιρλανδία και η Πολωνία έχει συντελεστεί ραγδαία ανάπτυξη στα επίπεδα εγγραφών, ενώ το Μεξικό και η Τουρκία, αν και έχουν πραγματοποιήσει κάποια πρόοδο, υστερούν ακόμα. Παρόμοια επέκταση (7 ποσοστιαίες μονάδες) του ποσοστού εγγραφής των ατόμων μεταξύ 20 και 29 ετών καταδεικνύει ότι κατά μέσο όρο ένα στα τέσσερα άτομα αυτής της ηλικιακής ομάδας σπουδάζει. Στην Τσεχία, την Ελλάδα και την Ουγγαρία, το ποσοστό έχει υπερβεί το διπλάσιο του αντίστοιχου του 1995, ενώ σε όλες τις χώρες –πλην της Πορτογαλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου– έχει σημειωθεί βελτίωση.

Τα ποσοστά συμμετοχής συνδυάζονται με τα ανερχόμενα ποσοστά αποφοίτησης. Στο συγκεκριμένο σημείο, η πλέον αισθητή αλλαγή διαφαίνεται στο ποσοστό του πληθυσμού που αποκτά πανεπιστημιακό πτυχίο. Στις χώρες ΟΟΣΑ, μέχρι το 2007, κατά μέσο όρο το 39% έφθασε σε αυτό το επίπεδο, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο του αντίστοιχου του 2005. Αν και έχουν σημειωθεί ανοδικές τάσεις σε όλες τις χώρες, το επίπεδο αύξησης αποκλίνει σημαντικά. Στη Δανία, τη Νορβηγία και την Ισπανία, σημαντικές αυξήσεις μεταξύ 1995 και 2000 ακολουθήθηκαν από μία επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης κατά την επόμενη δεκαετία. Αντιθέτως, η άνοδος συγκεντρώθηκε την μετέπειτα περίοδο στην Ελλάδα (ακόμα και εφόσον λάβουμε υπόψη τη μείωση που σημειώθηκε τα τρία τελευταία χρόνια), την Ιαπωνία, την Πορτογαλία και τη Σουηδία. Ως εκ τούτου, ορισμένες χώρες εξακολουθούν να μεταρρυθμίζουν τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που διαθέτουν, βάσει του ποσοστού του πληθυσμού που εξυπηρετείται.

Η ενίσχυση των ποσοστών αποφοίτησης σημαίνει ότι τώρα οι νεότεροι ενήλικες είναι καλύτερα καταρτισμένοι από τους μεγαλύτερης ηλικίας ενήλικες. Για παράδειγμα, σχεδόν το 80% –κατά μέσο όρο– των ατόμων 25-34 ετών έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε σύγκριση με το 50% των ατόμων μεταξύ 55 και 64 ετών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως η Ελλάδα, η Ιρλανδία και η Κορέα, η συντριπτική πλειονότητα των νεότερων εργαζομένων έχει εκπαιδευτεί μέχρι το συγκεκριμένο επίπεδο, σε σύγκριση με μία μικρή μειονότητα μεταξύ των ατόμων που είναι έτοιμα να συνταξιοδοτηθούν. Όπως επισημαίνεται στην έκθεση, η επέκταση της εκπαίδευσης συγκεντρώνει τρία ειδικά χαρακτηριστικά. Κατ' αρχάς, παρατηρείται ένα ευρύ χάσμα μεταξύ των φύλων σε ορισμένες χώρες. Ειδικότερα, στη Φινλανδία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, τη Νορβηγία, την Πολωνία, τη Σλοβακία και τη Σουηδία, ο αριθμός των γυναικών που αποκτά πανεπιστημιακό πτυχίο είναι σχεδόν διπλάσιος του αριθμού των ανδρών. Σε χώρες, όπως η Αυστρία, η Γερμανία και η Ελβετία δεν παρουσιάζεται απόκλιση μεταξύ των δύο φύλων. Δεύτερον, οι σπουδές στο εξωτερικό

² <http://www.oecdbookshop.org/oecd/display.asp?K=5KSKJ4VF887F&CID=&LANG=EN>

αποκτούν ένα αυξανόμενο μερίδιο: από το 2006 μέχρι το 2007, ο αριθμός των αλλοδαπών φοιτητών στα πανεπιστήμια αυξήθηκε κατά 3,3%, ξεπερνώντας τα 3 εκατομμύρια. Τρίτον, η πληθυσμιακή ανάπτυξη προκαλεί πρόσθετες πιέσεις στα συστήματα ανώτερης εκπαίδευσης χωρών, όπως η Ιρλανδία, η Ισπανία και η Τουρκία.

Πίνακας

Τάσεις στα ποσοστά εγγραφής για τις ηλικίες μεταξύ 15 και 19 ετών (επί του συνολικού πληθυσμού της ηλικιακής κατηγορίας) για τα έτη 1995-2007

Σπουδαστές σε ιδιωτικά και δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα								
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Αυστραλία	81	82	81	83	82	82	82	83
Αυστρία	75	77	77	77	77	79	80	82
Βέλγιο	94	91	91	92	94	95	94	95
Καναδάς	80	81	81	80	80	79	80	81
Τσεχία	66	81	87	90	90	91	90	90
Δανία	79	80	83	82	85	85	85	83
Φινλανδία	81	85	85	85	86	87	87	88
Γαλλία	89	87	86	86	87	87	86	86
Γερμανία	88	88	90	89	89	89	89	89
Ελλάδα	62	82	74	83	83	86	97	93
Ουγγαρία	64	78	79	81	83	85	87	88
Ισλανδία	79	79	79	81	83	84	85	85
Ιρλανδία	79	81	82	83	84	87	89	88
Ιταλία	m	72	73	76	78	79	80	81
Κορέα	75	79	79	80	81	84	86	86
Λουξ/ργο	73	74	75	75	75	75	72	73
Μεξικό	36	42	42	44	45	47	48	49
Ολλανδία	89	87	86	87	85	86	86	89
N. Ζηλανδία	68	72	72	74	74	74	74	74
Νορβηγία	83	86	85	85	85	86	86	86
Πολωνία	78	84	86	87	88	90	92	93
Πορτογαλία	68	71	73	71	72	73	73	73
Σλοβακία	m	m	74	76	80	83	85	85
Ισπανία	73	77	78	78	78	80	81	80
Σουηδία	82	86	86	86	87	87	87	88
Ελβετία	80	83	83	83	83	83	83	84
Τουρκία	30	28	30	34	35	40	41	45
Ην. Βασίλειο	72	75	75	77	75	79	79	70
ΗΠΑ	72	73	76	75	76	76	79	78

ΟΟΣΑ - μέσος όρος	74	77	78	79	79	81	81	82
ΕΕ19 - μέσος όρος	77	81	81	82	83	84	85	85

Πηγή: Έκθεση ΟΟΣΑ

Η έκθεση λαμβάνει υπόψη και μελέτες, όπως το Διεθνές Πρόγραμμα για την Αξιολόγηση Μαθητών (PISA), τα οποία υπολογίζουν τις γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτήσει οι μαθητές. Στην παρούσα έκδοση, ωστόσο, παρουσιάζεται ένας νέος δείκτης, ο οποίος εστιάζει σε μαθητές που έχουν αποκτήσει υψηλό επίπεδο επιστημονικής ικανότητας κατά την ηλικία των 15 ετών. Πολλοί από αυτούς τους μαθητές θα απασχοληθούν σε επιστημονικά επαγγέλματα που είναι σημαντικά για την οικονομία ενός κράτους. Ο δείκτης αυτός αποκαλύπτει ευρείες διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών ως προς το ποσοστό των περισσότερο επιτυχημένων μαθητών στις θετικές επιστήμες. Υπογραμμίζεται δε, ότι περίπου το ένα τέταρτο εξ αυτών προέρχεται από υποδεέστερη κοινωνικοοικονομική θέση (σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας τους), γεγονός που καταδεικνύει πως το κοινωνικό μειονέκτημα δεν αποτελεί ανυπέρβλητο εμπόδιο.

Όσον αφορά την αγορά εργασίας, ο διεθνής οργανισμός επισημαίνει ότι κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης, τα άτομα με εκπαίδευση κάτω από την ανώτερη δευτεροβάθμια απειλούνται περισσότερο από την ανεργία από εκείνους με περισσότερα προσόντα. Εξάλλου, είναι πολύ πιθανότερο, οι νέοι με λιγότερα προσόντα που χάνουν τη δουλειά τους να παραμείνουν για πολύ καιρό άνεργοι: στις περισσότερες χώρες, ένα ποσοστό υψηλότερο του 50% των ανέργων μεταξύ 25 και 34 ετών που έχουν λιγότερα προσόντα, είναι μακροχρόνια άνεργοι. Είναι ξεκάθαρο, ότι τα κίνητρα για την ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένουν ισχυρά, καθώς συνεπάγονται καλύτερες προοπτικές απασχόλησης και υψηλότερους μισθούς, την ίδια ώρα που η ζήτηση στην αγορά εργασίας για υψηλά εξειδικευμένους εργαζομένους έχει αυξηθεί σημαντικά.

Αυτά τα οικονομικά αποτελέσματα συμπληρώνονται φέτος με έναν νέο δείκτη κοινωνικής έκβασης, όπου δίνεται έμφαση σε τρεις διαστάσεις, οι οποίες αντανακλούν την υγεία και τη συνοχή της κοινωνίας: αυτοαξιολογούμενη υγεία, ενδιαφέρον για τα κοινά και διαπροσωπική εμπιστοσύνη. Τα κοινωνικά αυτά στοιχεία έχουν διαλεκτική σχέση με την εκπαιδευτική επίδοση, όμως διαφέρουν ως προς το ποια εκπαιδευτική βαθμίδα προσδίδει το μεγαλύτερο πλεονέκτημα. Σύμφωνα με την έκθεση, είναι πολύ πιθανότερο τα άτομα που ολοκληρώνουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση να δηλώνουν καλή υγεία, σε σύγκριση με τα άτομα που δεν την ολοκληρώνουν. Παρόλα αυτά, η αύξηση του ενδιαφέροντος για τα κοινά και η πεποίθηση ότι τα περισσότερα άτομα προσπαθούν να είναι δίκαια συσχετίζονται μάλλον με την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σχετικά με τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, ο ΟΟΣΑ διαπιστώνει ότι το επίπεδο των δαπανών που οι χώρες αφιερώνουν στην εκπαίδευση σχετίζεται εν μέρει με τους εθνικούς πόρους, αν και ο συσχετισμός μεταξύ των δαπανών ανά μαθητή και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι πλέον ευδιάκριτος στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, παρά στην τριτοβάθμια. Στην έκθεση αναφέρεται, επίσης, ότι οι συνολικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία, σε σχεδόν τις μισές χώρες-μέλη μάλιστα, με ρυθμούς μεγαλύτερους από την αύξηση του ΑΕΠ. Στις εκπαιδευτικές βαθμίδες κάτω της τριτοβάθμιας, αυτή η τάση έχει οδηγήσει σε απότομη αύξηση της δαπάνης ανά μαθητή, όμως στο τριτοβάθμιο επίπεδο οι αυξήσεις στις δαπάνες δεν συμβαδίζουν πάντοτε με την αύξηση του αριθμού των φοιτητών, και ως εκ τούτου οι

δαπάνη ανά φοιτητή έχει σημειώσει πτώση στο ένα τρίτο των χωρών ΟΟΣΑ και των χωρών-εταίρων. Οι δαπάνες για την παιδεία εξακολουθούν να αξιοποιούν ένα μεγάλο ποσοστό των δημοσίων πόρων, αν και το μερίδιό τους στους κρατικούς προϋπολογισμούς κυμαίνεται από 22% στο Μεξικό, έως λιγότερο του 10% στη Γερμανία, την Ιταλία και την Ιαπωνία. Δεδομένων των πιέσεων για την εξεύρεση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, στις περισσότερες χώρες, οι δαπάνες για την εκπαίδευση από ιδιωτικές πηγές αυξάνονται ταχύτερα από τις δημόσιες δαπάνες. Μολονότι κατά μέσο όρο το 85% των συνολικών εκπαιδευτικών δαπανών προέρχεται από δημόσιες πηγές, το συγκεκριμένο ποσοστό είναι πολύ μικρότερο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση σε ορισμένες χώρες, ενώ οι ιδιωτικές πηγές παρέχουν πλέον το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης σε αυτό τον τομέα στην Αυστραλία, τον Καναδά, τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και την Κορέα. Η σημαντικότερη αιτία πίσω από αυτό το φαινόμενο είναι τα αντιπαραβαλλόμενα επίπεδα των ετήσιων διδάκτρων: ενώ σε επτά χώρες-μέλη είναι μηδενικά, σε μία στις τρεις χώρες επιβάλλονται ετήσια δίδακτρα που υπερβαίνουν τα 1500 δολάρια.

Ο ΟΟΣΑ υποστηρίζει ότι για να καταστούν αποδοτικά τα εκπαιδευτικά συστήματα, θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες διδασκαλίας και μάθησης. Τούτο είναι εν μέρει ζήτημα διάθεσης πόρων. Ανάμεσα στις χώρες ΟΟΣΑ, μία μέση τάξη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευσης διαθέτει λίγο παραπάνω από 21 μαθητές. Από το 2000, οι χώρες που διέθεταν τις πολυπληθέστερες τάξεις (όπως η Κορέα και η Τουρκία) έχουν καταφέρει να μειώσουν το μέγεθος τους.

Μια διάσταση της διάθεσης πόρων για τη διδασκαλία και τη μάθηση, όπου σημειώνονται μεγάλες αποκλίσεις, είναι οι αποδοχές των εκπαιδευτικών. Ο ΟΟΣΑ διαπιστώνει ότι οι αποδοχές των εκπαιδευτικών στα δημοτικά σχολεία κυμαίνονται από το διπλάσιο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Κορέα, μέχρι το 75% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ισλανδία και τη Νορβηγία. Επιπροσθέτως, διαφοροποίηση παρουσιάζει και η οργάνωση της διδασκαλίας: στη Δανία, την Ουγγαρία και την Τουρκία πραγματοποιούνται λιγότερες από 650 ώρες διδασκαλίας στα δημόσια δημοτικά σχολεία. Αντιθέτως, στις ΗΠΑ, οι ώρες διδασκαλίας ξεπερνούν τις 1080.

Επισημαίνεται, ακόμα, ότι μία νέα σειρά δεικτών από τη διεθνή έρευνα του ΟΟΣΑ για τη διδασκαλία και τη μάθηση, με τίτλο «OECD Teaching and Learning International Survey (TALIS)» διευκολύνει τη λεπτομερέστερη εξέταση της διδασκαλίας. Είναι η πρώτη διεθνής μελέτη που επικεντρώνεται στο μαθησιακό περιβάλλον και τις εργασιακές συνθήκες των εκπαιδευτικών στα σχολεία, βασισμένη στις απαντήσεις δασκάλων και διευθυντών της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε 23 χώρες. Οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν στην TALIS ότι η λήψη αξιολογήσεων, εκτιμήσεων και ανατροφοδοτήσεων ασκεί θετική επίδραση στο επίπεδο ικανοποίησής τους με τη δουλειά, οδηγεί στην αλλαγή των πρακτικών διδασκαλίας που ακολουθούν και παράλληλα αυξάνει σημαντικά την επαγγελματική τους εξέλιξη. Εντούτοις, ένας αριθμός χωρών διαθέτει μία σχετικά ασθενή δομή αξιολόγησης και ως εκ τούτου δεν μπορεί να επωφεληθεί από αυτήν. Το ένα τρίτο –ή και περισσότερο– των σχολείων στην Αυστρία, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία δεν είχε κανένα μέσο σχολικής αξιολόγησης κατά τα πέντε προηγούμενα χρόνια. Σύμφωνα με την έρευνα TALIS, το 22% των εκπαιδευτικών δεν έλαβαν καμία ανατροφοδότηση ή αξιολόγηση κατά τα πέντε προηγούμενα χρόνια. Το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 45% στην Ιταλία και την Ισπανία. Η TALIS εξέτασε επίσης τις πρακτικές, πεποιθήσεις και επαγγελματική νοοτροπία των

εκπαιδευτικών. Μολονότι κατά μέσο όρο οι εκπαιδευτικοί στις περισσότερες εξεταζόμενες χώρες αναλώνουν σχεδόν το 80% του χρόνου μαθήματος στη διδασκαλία και τη μάθηση, στις περισσότερες χώρες χάνουν πολύτιμο χρόνο μαθήματος για την επιβολή της τάξης και την εκπλήρωση διοικητικών καθηκόντων. Οι εκπαιδευτικοί τείνουν μάλλον να βλέπουν τους μαθητές ως ενεργούς συμμετοχούς στη διαδικασία αποκόμισης γνώσεων, παρά να θεωρούν ως κύριο ρόλο τους τη μετάδοση πληροφοριών και την επισήμανση των «σωστών λύσεων». Παρόλα αυτά, μέσα στην τάξη, οι δάσκαλοι όλων των χωρών δίνουν περισσότερη έμφαση στις δομημένες προσεγγίσεις προς τη μάθηση, με ρητώς δηλωμένες επιδιώξεις, παρά σε προσεγγίσεις με επίκεντρο το μαθητή.

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Περιθώρια πρωτοβουλιών και ρόλου», 16/10/2009, ΤΑ ΝΕΑ
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Το ευρωπαϊκό περιβάλλον της νέας κυβέρνησης», 9/10/2009, ΤΑ ΝΕΑ
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Η Συνθήκη ενδιαφέρει και την Ελλάδα», 2/10/2009, ΤΑ ΝΕΑ
- Κουλουμπής Θ., «Απαιτείται συναίνεση στην εξωτερική πολιτική», 11/10/2009, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
- Μαραβέγιας Ν., «Η Ευρώπη μας ενδιαφέρει (;)», **ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 29/9/2009,**
- Τσούκαλης Λ., «Προεκλογικά συνθήματα και πολιτική», 18/10/2009, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΞΕΝΟΣ

- “Armenia-Turkey sign peace deal but pitfalls lie ahead”, 10/10/2009, Financial Times.
- “Czechs hold key to Lisbon treaty”, 1 /10/2009, Financial Times.
- “Dark clouds gather for Lisbon treaty”, 1/10/2009, Financial Times.
- “From Srebrenica to The Hague”, 26/10/2009, The Independent
- “Irish likely to back Lisbon Treaty says poll”, 1/10/2009, Financial Times.
- “Irish voters back EU reform treaty”, 3/10/2009, The Independent.
- “Mr Blair would be the wrong person to represent the EU”, 26/10/2009, The Independent.
- “Time for Europe to move on”, 2/10/2009, The Independent
- “Turkey and Armenia sign landmark agreement”, 11/10/2009, The Independent.
- Barber T, “EU pushes Czechs for Lisbon approval”, 4/10/2009, Financial Times.
- Barber T, “Klaus opposition to Lisbon ignored”, 8/10/2009, Financial Times.
- Barber T, “Sarkozy ponders a Turkey downgrade”, 16/10/2009, Financial Times

- Barber T, Hall B, “Sarkozy attacks Klaus on Lisbon refusal”, 16/10/2009, Financial Times.
- Barber T., “EU leaders brush off Czech threat to Lisbon”, 7/10/2009, Financial Times.
- Barker A, “Miliband denies campaign for EU job”, 24/10/2009, Financial Times.
- Barker A, “Miliband backs Blair for European president”, 26/10/2009, Financial Times.
- Cieski J., Barber T, “Slovakia seeks Lisbon assurance on land”, 19/10/2009, Financial Times.
- Cieski J., Chaffin J, “Klaus throws up further Lisbon hurdle”, 5/10/2009, Financial Times.
- Duff A, “Klaus can't sink the Lisbon treaty”, 16/10/2009, Financial Times.
- Eaglesham J, “Employers warn over Lisbon hostility”, 3/10/2009, Financial Times.
- Hope K, “New Greek prime minister visits Turkey”, 9/10/2009, Financial Times.
- Lopatka J., “Czech leader Klaus happy with EU treaty proposal”, 23/10/2009, The Independent.
- Marsh P, “A detached style of leadership”, 26/10/2009, Financial Times.
- Marsh P, “Turkey's biggest group warns on EU talks”, 26/10/2009, Financial Times.
- McKittrick D., “Major Irish parties united in hoping for a Yes vote to Lisbon”, 3/10/2009, The Independent.
- McSmith A, “Miliband backs Blair for EU presidency”, 26/10/2009, The Independent.
- Montgomerie T., “Cameron do not want the Lisbon Treaty passed before he takes power”, 4/10/2009, The Independent.
- Morris c, “World Diary”, 25/10/2009, Financial Times.
- Stephens P, “Europe loses its Lisbon hiding place”, 1/10/2009, Financial Times.
- Stephens P., “Turkey turns east as Europe clings to past”, 22/10/2009, Financial Times.
- Strauss D, “Turkey set to repair ties with Armenia”, 10/10/2009, Financial Times.
- Strauss D., “Turkey-Armenia accords aim to dispel hostility”, 12/10/2009, Financial Times.
- Woodcock A, “Miliband backs Blair as EU president”, 25/10/2009, Financial Times.
- Zimonjic V., “Karadzic trial to start, but will he be in the dock?”, 26/10/2009, Financial Times.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Andreou G. & Koutsiaras N., “The budgetary dimension of ‘social Europe’; Scenarios and strategies for the future”. ELIAMEP/ EU-CONSENT Network, Σεπτέμβριος 2009, www.eliamep.gr
- Carras C., “Cyprus: Five Months Of Anxiety And Hope Ahead”, ELIAMEP Thesis 6/2009, Οκτώβριος 2009, www.eliamep.gr
- Carrera S. & Hernández i Sagrera R., “The Externalisation of the EU's Labour Immigration Policy: Towards mobility or insecurity partnerships?”, CEPS Working document, 23/10/2009, www.ceps.be
- Carrera S., Wiesbrock A., “Civic Integration of Third-Country Nationals: Nationalism versus Europeanisation in the Common EU Immigration Policy”, CEPS Liberty and Security in Europe, 23/10/2009, www.ceps.be
- De Grauwe P., “To coordinate or not to coordinate?”, CEPS Publication, 7/10/2009, www.ceps.be

- Emerson M., “Scrapping the missiles – a tipping-point?”, CEPS Publication, 7/10/2009, www.ceps.be
- Grant C., “Europe leaves behind the era of treaty change”, CER Bulletin article, Issue 68, www.cer.org.uk.
- Guild E., Carrera S., Groenendijk K., “Illiberal Liberal States: Immigration, Citizenship and Integration in the EU”, CEPS Publication, 9/10/2009, www.ceps.be
- Guild E., Carrera S., Groenendijk K., “Illiberal Liberal States: Immigration, Citizenship and Integration in the EU”, CEPS 9/10/2009, www.ceps.be
- Kefferpütz R., “Obama's Missile U-Turn”, CEPS Publication, 8/10/2009, www.ceps.be
- O'Donnell C.M., “Britain must pool defence capabilities”, CER Bulletin article, Issue 68, www.cer.org.uk.
- Slosarcik I., “The Treaty of Lisbon and the Czech Constitutional Court: Act II”, CEPS Policy Brief, 29/10/2009, www.ceps.be
- Tindale St., “How to meet the EU's 2020 renewables targets”, CER Policy brief, Σεπτέμβριος 2009, www.cer.org.uk
- Whyte P., “Europe's imbalanced response to the financial crisis”, CER Bulletin article, Issue 68, www.cer.org.uk.
- Zalewski P., “Missile Defence: A View from Turkey”, CEPS Publication, 8/10/2009

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Azzopardi R. M., “*Malta's Open Economy: Weathering the Recessional Storm?*”, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1 2009.
- Begg I., “*Regulation and Supervision of Financial Intermediaries in the EU: The Aftermath of the Financial Crisis*”, Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5. Abstract: The financial crisis has reopened debate on the architecture of financial regulation and prudential supervision in the EU, calling into question the home country control principle that has prevailed since the mid-1980s. This article discusses how the growth of cross-border financial intermediation can best be regulated to limit the ensuing risks of financial contagion. It argues that a supranational supervisory system is now needed for some intermediaries, but that proximity to market actors at national level remains important. This points to a quasi-federal system as the way forward, but in constructing such a system account has to be taken of the diversity of Member State structures and preferences. The article concludes that even if a much more extensive EU-level competence is theoretically the optimal way forward, political considerations make it unlikely, suggesting that the crisis has broader implications for European integration.
- Besim M., Mullen F., “*Cyprus in the Global Financial Crisis: How Lack of Banking Sophistication Proved an Advantage*”, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1 2009.
- Blauburger M., “*Compliance with rules of negative integration: European state aid control in the new member states*”, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009.
- Caner Bakir, “*Wobbling but Still on its Feet: The Turkish Economy in the Global Financial Crisis*”, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1 2009.

- Cantijoch M. & San Martin J., *"Postmaterialism and Political Participation in Spain"*, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 2 2009
- Carmassi J., Gros D., S. Micossi, *"The Global Financial Crisis: Causes and Cures"*, Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5
- Cento Bull A., *"Lega Nord: A Case of Simulative Politics?"*, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 2 2009.
- De la Calle L., Sánchez-Cuenca I., *The End of Three Decades of Nationalist Rule: The 2009 Regional Elections in the Basque Country*, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 2 2009.
- Hardie I., Howarth D., *"Die Krise but not La Crise? The Financial Crisis and the Transformation of German and French Banking Systems"*, Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5. Abstract: This article explores what the financial crisis shows about changes in the German and French banking systems, the two largest in continental Europe. In particular, we highlight processes of financialization – defined here as the increased trading of risk. We focus on an apparent contradiction: why did the supposedly more protectionist and conservative German banking system suffer much higher losses than the more liberalized French system? This article also examines the responses of German and French banks and governments to the crisis and speculates how far these responses might limit future financialization and shape national banking systems.
- Hodson D., Mabbett D., *"UK Economic Policy and the Global Financial Crisis: Paradigm Lost?"*, Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5.
- Hodson D., Quaglia L., *European Perspectives on the Global Financial Crisis: Introduction*, Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5
- Jones E., *"Output Legitimacy and the Global Financial Crisis: Perceptions Matter"*, Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5. Abstract: The global economic crisis has sapped support for the euro and lowered trust in the European Central Bank (ECB). In doing so, it has also exposed a weakness in the 'output-oriented legitimation' of Europe's economic and monetary union. The common monetary policy and single currency have to be perceived as working if they are to maintain popular acceptance. Whether they actually work is less important than this perception. This raises the prospect that no matter how successful the ECB is in responding to moments of crisis, public opinion may begin to reflect the perception that it has failed. Indeed, the greater the uncertainty experienced during the crisis, the more likely it is that such negative perceptions will predominate. Worse, there is very little that the ECB can do to change popular perceptions or to create new channels for input-oriented legitimation without jeopardizing the credibility of its commitment to price stability or its reputation for political independence.
- Koutsou St., Notta O., Samathrakakis V., Partalidou M., *Women's Entrepreneurship and Rural Tourism in Greece: Private Enterprises and Cooperatives*, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 2 2009

- Mayes D. G., *"Did Recent Experience of a Financial Crisis Help in Coping with the Current Financial Turmoil? The Case of the Nordic Countries"*, Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5. Abstract: This article considers the lessons learned from the Nordic crises of the 1980s and 1990s and how far problems incurred during the present crisis stem from a failure to act on those lessons. Iceland, which was little affected on the first occasion, has had the worst crisis of any country round the world while Finland, which was worst affected last time, has come through almost unscathed. The ways of avoiding problems caused by having cross-border banks, a feature that did not exist on the previous occasion, were known but it has taken a second crisis to get governments to act.
- Meyer C. O., *"Does European Union politics become mediatized? The case of the European Commission"*, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009.
- Noutcheva G., *Fake, partial and imposed compliance: the limits of the EU's normative power in the Western Balkans*, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009. Abstract: This article examines the EU's external power through the prism of perceptions by non-EU countries of the aims of EU's foreign policy, as shown in the Western Balkans. It argues that the EU's policy in the Western Balkans lacks a strong normative justification, which affects the degree of compliance with the EU's demands in areas related to state sovereignty. The perceived lack of legitimacy opens up political space for domestic actors to contest the positions taken by the EU on normative grounds. The Western Balkan countries have responded by giving preference to internal sources of legitimacy and asserting domestic reasons for fake compliance, partial compliance or non-compliance with the EU's conditions, with the latter provoking imposed compliance. The article links the enlargement literature with the study of EU foreign policy by offering a new approach to analysing the normative and strategic dimensions of the EU's external power.
- Pagoulatos G. & Triantopoulos Ch., *"The Return of the Greek Patient: Greece and the 2008 Global Financial Crisis"*, South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1 2009, Abstract: The 2008 financial crisis found the Greek economy in a position of fiscal vulnerability, given the large public debt, and structural weaknesses, demonstrated in a huge current account deficit. The banking system was relatively robust, but exposed to imported risks from the emerging Southeast European markets. The government adopted a 'financial crisis reaction plan'. Its reaction affirmed long-lasting features of Greece's 'credit-based', partly state-controlled financial system. Sectors most visibly affected by the crisis are housing construction, tourism, shipping and the small-medium enterprise sector. Paradoxically, some facets of relative underdevelopment of the Greek model of capitalism are serving to mitigate the intensity of the crisis.
- Parker O., *'Cosmopolitan Europe' and the EU-Turkey question: the politics of a 'common destiny'*, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009. Abstract: This paper assesses cosmopolitanism in practice in Europe via an engagement with the 'EU-Turkey question', analysing the extent to which a 'cosmopolitan outlook' is emerging within Turkey and in European reactions to Turkey and the ways in which this plays out in the face of important political opposition in both settings. It argues that in the context of Turkey's internal politics and the European Union's (EU's)

consideration of Turkey's candidature, an essentialist view of identity is constitutive of hostile relations between the EU and Turkey and within Turkish and European societies. Conversely, the adoption of a critical and reflexive cosmopolitan outlook as theory and political practice - examples of which are to be found in the Turkish political reform process and some of the recent practice of the European Commission - offers the best hope for a cosmopolitan Europe inclusive of cosmopolitan Turkey.

- Pauly L. W., "*The Old and the New Politics of International Financial Stability*", Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5.
- Plümper T., Schneider C. J., "*The analysis of policy convergence, or: how to chase a black cat in a dark room*", Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009.
- Quaglia L., "*The 'British Plan' as a Pace-Setter: The Europeanization of Banking Rescue Plans in the EU?*", Special Issue: European Perspectives on the Global Financial Crisis, Νοέμβριος 2009, Journal of Common Market Studies, Vol. 47 Issue 5. Abstract: This article examines to what extent the British banking rescue plan announced in late 2008 set the pace for the adoption of similar banking rescue plans across the European Union. This case study can be seen a 'horizontal' type of Europeanization, whereby a (perceived successful) policy template adopted in one country is subsequently implicitly endorsed (hence, 'uploaded') at the EU level and then adopted (hence, 'downloaded') in other countries, albeit with considerable national variations. The two main caveats are that the British plan was not particularly innovative – it provided a functional solution to the problem at hand – and the adoption of similar measures across Europe was politically feasible because this did not envisage any substantial EU-level intervention as it proposed parallel national solutions to a common problem.
- Quaglia L., "*The Response to the Global Financial Turmoil in Italy: 'A Financial System that Does Not Speak English'*", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1 2009
- Radaelli C. M., O'Connor K., "*How bureaucratic elites imagine Europe: towards convergence of governance beliefs?*", Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009. Abstract: Does the emerging parallel Community administration share a common set of beliefs about governance and the broad policy direction of European integration? Or do different policy arenas, institutions, and types of committees shape governance beliefs? This article compares original evidence from two policy areas, that is, better regulation and direct corporate taxation. Within economic policies, these two sectors provide the most dissimilar cases in terms of conflict around institutions, the purpose of EU-level co-ordination, and the distribution of pay-offs among the member states. We use the 'most dissimilar cases' strategy to probe hypotheses about (a) common governance beliefs, (b) the influence of policy-level variables on beliefs, and (c) the role played by the EU institutions, namely Council and Commission. We find more evidence for the 'shared governance beliefs' hypothesis than for the 'policy-matters' or 'institution-matters' explanations. Common beliefs revolve around a technical approach to public policy-making, an under-estimation of the role of the European Parliament, and more attachment to the paradigm of competitiveness than to social protection.

- Royo S., "*After the Fiesta: The Spanish Economy Meets the Global Financial Crisis*", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1 2009
- Steiner Brandt U., Tinggaard Svendsen G., "*Trawling for subsidies: the alignment of incentives between fishermen and marine biologists*", Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009.
- Steunenberg B., Toshkov D., "*Comparing transposition in the 27 member states of the EU: the impact of discretion and legal fit*", Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 7 Οκτώβριος 2009.
- Sutton D. & Voumelis L., "*Vefa or Mamalakis: Cooking Up Nostalgia in Contemporary Greece*", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 2 2009.
- Torres F., "*Back to External Pressure: Policy Responses to the Financial Crisis in Portugal*", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1 2009.
- Verney S., "*Flaky Fringe? Southern Europe Facing the Financial Crisis*", South European Society and Politics, Volume 14 Issue 1, 2009,

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 5/11/2009: Η Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών (Ε.Π.Ε.Ε.Σ.) σε συνεργασία με την Ένωση Νέων Επιστημόνων Ευρωπαϊκών Σπουδών (Ε.Ν.Ε.Ε.Σ.) διοργανώνει συνέδριο με θέμα «Εξευρωπαϊσμός: Θεωρητικό Πλαίσιο & Συγκριτικές Αναφορές».
- 9-10/10/2009: Το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργανώνει Σεμινάριο-εργαστήριο με τίτλο: «Δικαιώματα, Νομική Κινητοποίηση και Πολιτική Συμμετοχή στην Ευρώπη», Αθήνα.
- 1-2/10/2009: Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών), σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Minnesota ΗΠΑ, διοργάνωσε Επιστημονική Συνάντηση με θέμα «Η Μεσόγειος και οι Θάλασσές της. Φυσικά, Κοινωνικά και Πολιτικά Τοπία και Περιβάλλοντα (15ος-20ος αι.)», Αθήνα.
- 8/10/2009: Το Εργαστήριο Διοικητικών Επιστημών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου και το Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών διοργάνωσαν το 3ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημόνων με θέμα: «Διοίκηση και Δημοκρατία: Ποιότητα, Αποτελεσματικότητα, Νομιμοποίηση», Κρήτη.
- 8/10/2009: Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και η Πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Αθήνα διοργανώνουν διάλεξη του Καθηγητή Claus Offe (Hertie School of Governance-Berolino) με θέμα «Οι Γερμανικές Εκλογές: Αποτελέσματα, Αίτια και Προοπτικές». Τη συζήτηση συντόνισε ο Καθηγητής Λουκάς Τσούκαλης, Πρόεδρος ΕΛΙΑΜΕΠ, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αμφιθέατρο «Δρακοπούλου».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντίκος, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Λούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κουτσιαράς, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μπότσιου, Κων/να, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsias, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου: Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs (Warsaw) στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- Kazakos, Panos, After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEF.pdf
- Kazakos, Panos, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- Koutsias, Nikos - Andreou, George, Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- Manitakis, Antonis, The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02)
- Pagoulatos, George, Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)06.pdf)
- Papadopoulou, Lina, Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements
- Taylor, Paul, The State of European Integration: a view on the present and future perspective, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01)
- Trechsel, Alexander, The Swiss model: a bonanza for EU studies, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03)

Β. Ερευνήτες και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- Λούκας, Γιάννης, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπριδής, Παναγιώτης, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος, Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- Μανούζας, Ζήσης, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- Ματσουκά, Κλεοπάτρα, Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- Μπουρίκος, Δημήτρης, Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- Παπούλιας, Ευάγγελος, Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσειών. Περιπτωσιολογική μελέτη Αρκαδίας, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- Σκάλκος, Δημήτρης, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- Σοφού, Στεργιούλα, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- Τριαντιδής, Αρης, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- Andreou, George, Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness", WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- Choros, Panagiotis, Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- Kotsiaros, Athanasios, The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B106
- Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna, The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B206
- Triantafyllou, Martha, Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- Trantidis, Aris, Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- Trinquelle Isabelle, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- Vallianatou, Anna, The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- Kotsiaros, Athanasios, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- Κουτσιαράς, Αθανάσιος (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- Τσαπακίδης, Χρήστος, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>